

Turkys

juridisk rådgivning
for kvinner
stiftet 1974

Nr. 57 (2011)

RAPPORT

Årsrapport 2010

DAGLIG LEDER HAR ORDET

JURK har hatt store ambisjoner for året som har gått, og i arbeidet med årsrapporten ser jeg at vi beviselig har fått til mye!

I 2010 har vi gjennomført mye nytt; blant annet *Rettighetsturne*, nyansettelse av *Rettighetsansvarlig*, og *Strategisk plan for perioden 2010 til 2015*. Vi har mer *oppsøkende arbeid* enn i 2009, og vi har stabilisert oss på omtrent like mange *saker*. Vi har prøvd – og ganske langt på vei lyktes - i å balansere praktisk rettshjelp i enkeltsaker, rettighetsinformasjon, rettspolitikk og drift og utvikling av organisasjonen.

Kjønn er fremdeles et tema; statistisk sett lever mange kvinner et annerledes liv enn menn fremdeles, og såkalte nøytrale rettsregler kan slå skjevt ut – eller mangelen på rettsregler slår skjevt ut. Noen eksempler på dette er pensjonsreglene, reglene om samboeres arverett, manglende regler rundt samboere, reglene og ikke minst praktiseringen av reglene om selvstendig opphold og manglende rettslige reguleringer rundt barnefordeling og samvær når mor har vært utsatt for vold.

2+2= 5.

I dag arbeider mange frivillige organisasjoner med både rettshjelp og rettighetsinformasjon. JURK har i 2010 satt fokus på å tydeliggjøre hva vi skal og vil gjøre, og hvordan vi sammen med andre organisasjoner kan bidra til kvinners likestilling og rettssikkerhet – du kan lese mer om dette i kapittel 1.2. Når vi samarbeider med andre kan gi nå så mye lengre – fordi hver av oss konsentrerer oss om å gjøre det vi er flinkest til. 2 + 2 blir nemlig 5 i samarbeid! Jeg ønsker å benytte anledningen til å takke alle de var har samarbeidet med i 2010, vi gleder oss til fortsatt samarbeid med dere i 2011.

Avslutningsvis vil jeg takke de ansatte i JURK for fantastisk innsats i året som er gått. Selv om vi ikke er kommet i mål på alt synes jeg vi kan være godt fornøyd med både innsats og resultat i året som er gått. Jeg vil også benytte anledningen til å takke våre praktiske bidragsytere; uten deres bistand, både som inspirasjon, i daglig saksbehandling og i opplæringen, hadde vi ikke kunnet gi våre klienter den hjelpen de fortjener!

En årsrapport klarer aldri å fange det hele bilde av organisasjonens arbeid, så har du lyst på mer informasjon må du gjerne ta direkte kontakt med oss.

Well behaved women rarerly make changes.

Mitt mål som leder for JURK for 2011 er at vi skal være litt mer mindre ”well behaved.” For kampen for kvinners likestilling gjennom reelle rettigheter må fortsette!

Oslo, mars 2011

Gunhild Vehusheia
Daglig leder

Årsrapporten er skrevet av Gunhild Vehusheia på bakgrunn av innspill fra saksbehandlerne og Linn Guste Pedersen, Heidi Fjeldstad, Tina Storsletten Nordstrøm og Zinah Majeed Hameed

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. ORGANISASJONEN JURK, HISTORIKK OG OVERORDNEDE MÅLSETTINGER	4
1.1 HISTORIKK	4
1.2 STRATEGISKE FØRINGER FOR JURKS ARBEID	4
2 DRIFT OG ORGANISERING	6
2.1 SAKSMOTTAK	6
2.2 JURKS ORGANISASJON	7
2.3 OPPLÆRING OG KOMPETANSEUTVIKLING AV MEDARBEIDERE.....	9
2.4 JURK OG SYNLIGHET UTE	13
3 LITT OM DE ULIKE SAKSBEHANDLINGSOMRÅDENE VÅRE	15
4 RETTIGHETSINFORMASJON	20
4.1 INFORMASJON TIL MINORITETSKVINNER: <i>INNFØRING I NORSK RETT OG DISKRIMINERINGSPROSJEKTET</i>	20
5 RETTSPOLITISK ARBEID.....	23
5.2 ANNET RETTSPOLITISK ARBEID	23
6 INTERNASJONALT ARBEID	26
7 STATISTIKK	28
7.1 ENKELTSAKER OG SVARBREV	28
7.2 OPPLYSNINGER OM VÅRE KLIENTER.....	29
7.3 OVERSIKT OVER RETTSOMRÅDENE	36
8 ØKONOMI	43
9 JURK 2010 – SANG FRA IDA OG HELENE	45
10 BLIKK MOT 2011	46

1. Organisasjonen JURK, historikk og overordnede målsettinger

1.1 Historikk

I 1974 ble Juridisk rådgivning for kvinner (JURK) startet som et grunnforskningsprosjekt, etter initiativ fra kvinnelige jurister og jusstudenter som arbeidet i Kvinnesaksgruppen ved Det Juridiske fakultet. Gjennom sitt arbeid oppdaget de en utbredt mangel på rettskunnskap blant kvinner. Det viste seg at det skulle svært mye til før kvinnene tok kontakt med rettshjelpsapparatet. Et annet problem var at kvinner som hadde tilegnet seg juridiske kunnskaper også hadde vanskeligheter med å bruke dette i sin egen situasjon. I ettertid har arbeidet i JURK bekreftet resultatene fra denne første undersøkelsen.

Lovverket er i dag formelt kjønnsnøytralt. Ved praktiseringen viser det seg imidlertid at kvinner i endel tilfeller kommer dårligere ut av konfliktsituasjoner enn menn. Mange kvinners livssituasjon er i perioder svært ulik menns. Dermed vil formelt kjønnsnøytrale rettsregler ikke føre til reell likebehandling. I tillegg har menn gjennomgående mer rettskunnskap enn kvinner. Erfaring viser at kvinner også har vanskeligere for å orientere seg i, og benytte seg av, det tradisjonelle rettsapparatet. Spesielt gjelder dette noen grupper av kvinner, som f.eks. kvinner med minoritetsbakgrunn og kvinner utsatt for vold.

1.2 Strategiske føringer for JURKs arbeid

Gjennom hele 2009 arbeidet JURK mye med organisasjonens strategi. Hvorfor er vi til? Hvilket tomrom skal vi fylle? Etter en omfattende prosess som startet med SWAT – analyse og trendanalyse vedtok vi i august 2009 med fortsettelse i februar 2010 ny visjon, forretningside samt formål.

Visjon: Alle kvinner tar frie og bevisste juridiske valg.

Vår visjon er at alle kvinner er bevisste sin rettsstilling og at reell likestilling praktiseres. Dette bidrar til et samfunn som er fritt for diskriminering.

Forretningside:

Måten vi ønsker å nå vår visjon på er å gi tilpasset hjelp til selvhjelp for kvinner i hele landet med udekket rettshjelpsbehov. Vi gjør dette gjennom oppsøkende virksomhet, rettighetsinformasjon, rettspolitisk påvirkning og bistand i konkrete saker.

Formål for driften frem til 2015:

- JURK vil bruke den konkrete rettshjelpen for å avdekke kvinners spesielle rettshjelpsbehov.
- JURK vil være et kompetanse- og ressurscenter i typiske juridiske kvinnespørsmål og tilstrebe å være en ressursbank for forskning.
- JURK vil gjennom ulike prosjekter arbeide for å bidra til en rettspolitisk utvikling som fremmer reell likestilling i samfunnet.
- JURK vil gjennom informasjonsvirksomhet arbeide for økt kunnskap om og forståelse i det norske samfunn for kvinners spesielle juridiske situasjon og utfordringer.

- JURK vil gjennom utviklings- og prosjektarbeid arbeide for å bedre kvinners juridiske situasjon internasjonalt med hovedvekt på prosjektsamarbeidspartnerne i Guatemala og Tanzania, samt Øst – Europa og Russland.
- JURK vil gi kvinnelige jussstudenter reell praksis og erfaring i organisasjonsarbeid, slik at disse kvinnene i etterkant får større kompetanse og erfaring til å ta ledende stillinger i samfunnet.
- JURK vil yte effektiv og profesjonell saksbehandling. Vi avviser ingen klienter, vi henviser videre om vi ikke har riktige kompetanse eller andre er nærmere til å hjelpe.

HOVEDMÅL FOR STRATEGIPERIODEN (2010-2015)

1. Å styrke kvinners kjennskap og bruk av juridiske rettigheter
Kjennskap til rettsreglene er helt nødvendig grunnforutsetning for å få kunne hevde sin rett. JURK vil derfor prioritere arbeidet med rettighetsinformasjon. Vi vil også kartlegge behovet for rettighetsinformasjon blant ulike kvinnegrupper i Norge. Men det hjelper ikke å ha rett hvis du ikke kan få rett. Vi vil bidra til at kvinner kan hevde sin rett konkret saksbehandling i etterkant av informasjon, og vi vil også bidra til at andre hjelpeorgan blir bedre kjent for kvinner i Norge.

2. Å bekjempe vold mot kvinner
JURK vil fortsette å arbeide for å endre på holdninger, atferd, juridiske rammeverk og hjelpetiltak med sikte på å redusere omfanget av vold mot kvinner.

3. Å styrke kvinners økonomiske selvstendighet
Juridiske rettigheter henger sammen med politisk og økonomisk deltagelse og selvstendighet. JURK vil både internt og eksternt bidra til å styrke kvinners kontroll over økonomiske ressurser.

4. Å være en pådriver for kvinners rettigheter
Vi vil bruke saksbehandlingen vår til å komme med forslag om konkrete rettsendringer der vi ser behov for dette. Mange kvinner lever ulike liv enn mange menn. Kjønnsnøytrale regler kan derfor fremdeles få spesielle konsekvenser for kvinner, på samme måte som kjønnsnøytrale regler kan slå feil ut fordi disse bare rammer et kjønn. JURK skal bli en mer synlig pådriver for kvinners rettigheter overfor offentlig opinion og myndigheter i Norge og i internasjonale fora i samarbeid med andre kvinneorganisasjoner samt andre rettshjelpsorganisasjoner.

5. Å styrke barns juridiske rettigheter
Barn har mange muligheter til å bli hørt, men erfaringer fra vår saksbehandling og møter med kvinner tyder på et udekket behov i barns reelle mulighet til påvirkning på beslutninger som er viktig for deres liv. Vi har også mange kvinner som tar kontakt med oss som mødre. Enten fordi de har utfordringer med det offentlige i utøvelsen av sin omsorg for barn med spesielle behov, eller fordi de ikke klarer å få på plass en samværsavtale som barnet deres er komfortabel med. Dette er et stort og vanskelig tema, men vi ser et stort behov og vi vil i løpet av perioden både kartlegge behovet og arbeide rettspolitiske med barns rett til rettighetsinformasjon og rettshjelp.

2 Drift og organisering

JURK har i 2010 hatt drift fra uke 1 til og med uke 50 med unntak av stengt i påskeuken, under evaluerings –og planleggingsdagene og to uker om sommeren.

I sommermånedene, uke 25-32, var noen av medarbeiderne lønnet i full stilling mens andre var fristilt. I statistikken under er det ikke tatt hensyn til dette. Det betyr at medarbeiderne på JURK i løpet av semesteret arbeider mer enn 39% vederlagsfritt i løpet av semesteret.

Saksbehandlerne får kun betalt for 16 timers uke, men den faktiske arbeidstiden er omtrent det dobbelte. De fleste av medarbeiderne må ta opp studielån ved siden av arbeidet i JURK, og studiene blir som regel forsinket med minst ett semester. Medarbeidernes idealisme er derfor en forutsetning for JURKs eksistens.

2010	Reell arbeidstid	Lønnet arbeidstid	Ulønnet arbeid	Ulønnet arbeid i prosent
2010	15082,75	9935,5	5832,5	39%

Tabellene viser arbeid som er utført av saksbehandlerne i 2010. Vederlagsfritt arbeid utført av daglig leder, rettighetsansvarlig, administrasjonskonsulenten, nedtrappere og prosjektmedarbeidere er ikke regnet med.

JURK blir drevet med dispensasjon fra advokatmonopolet. Dispensasjonen er gitt av Justisdepartementet. Vi gir gratis juridisk bistand til alle kvinner som oppsøker oss. Det stilles ingen øvrige vilkår.

2.1 Saksmottak

JURK tar imot henvendelser per brev, telefon eller ved personlig fremmøte. Vi tar ikke imot saker per e-post. Vi har i 2010 stabilisert antall saker og klienter – mer om dette under statistikk i kapittel 4, men vi har hatt en eksplosiv vekst i oppsøkende arbeid og rettighetsinformasjon.

I 2010 hadde JURK telefonmottak av nye saker til følgende tider: Mandag og onsdag fra klokka 09.00-15.00 samt tirsdag fra kl 17.00-20.00.

Klientmottak ved personlig fremmøte har vi hatt tirsdag mellom kl 17.00-20.00 og onsdag mellom kl 12.00-15.00.

Videre hadde JURK faste mottak i Bredtveit fengsel, forvarings- og sikringsanstalt (Bredtveit) hver tredje onsdag, samt faste mottak i Sandefjord fengsel, Ravneberget (Sarpsborg) og Drammen. Vi har også startet opp med faste mottak på Oslo Krisesenter hver onsdag. I tillegg hadde JURK i 2010 mottak på Blindern annenhver onsdag.

I Oslo – distriktet har vi faste mottagere av rettighetsinformasjonsprosjektene ”Diskrimineringsrett” og ”Innføring i norsk rett”. Da gjennomfører vi også mottak i etterkant av foredragene.

2.2 JURKS organisasjon

2.2.1 Organisasjonsstruktur

JURK drives etter prinsippet om flat struktur. Noen oppgaver må likevel delegeres til ulike organ. De enkelte organer er fellesmøtet, styret, daglig leder, saksbehandlingsgruppene, rettspolitisk gruppe (RPG), strukturendringsgruppe (SEG) og public relations gruppe (PR) samt internasjonal gruppe (IG) og internasjonal avdeling (IA). JURK har også hatt ulike prosjektgrupper som arbeider med spesifikke emner.

Fellesmøtet

Fellesmøtet (FM) er JURKs øverste organ og består av alle medarbeiderne. Fellesmøtet skal vurdere og fatte vedtak av økonomisk, faglig, politisk og prinsipiell viktighet om JURKs anliggender. Organet har delegasjonsadgang til andre i organisasjonen. Daglig leder og alle saksbehandlere har møteplikt på fellesmøtet. Fellesmøtet avholdes hver fjerde uke.

Daglig leder og administrasjonskonsulent

Daglig leder har ansvar for den daglige driften og utviklingen av JURK. Dette innebærer personal og økonomiansvar, arbeid med den utadrettede virksomheten og diverse administrativt arbeid. Daglig leder arbeider full tid, og er ansatt for en periode på tre år med mulighet til forlengelse.

Daglig leder hadde fødselspermisjon i september og oktober. Juridisk rådgiver fungerte da som daglig leder. I november var daglig leder tilbake i 60 % stilling. De resterende prosentene av stillingen har vi valgt å legge til en administrasjonskonsulent – stilling. Fra september ble det ansatt en administrasjonskonsulent 16 timer/ukene. Hun har det overordnede ansvaret for advisor og IT, samt annet forefallende administrative oppgaver.

Rettighetsansvarlig

JURK valgte i 2010 å utvide den faste staben med en ferdig utdannet jurist som skulle ha fokus på vårt arbeid med *rettighetsinformasjon*. I tillegg har hun vært leder for rettspolitisk gruppe. Midler til dette fikk vi fra IMDi og fra Hjelpetikkeprisen – mer om dette siden. Rettighetsansvarlig er ferdig utdannet jurist.

Saksbehandlingsgruppene

JURK er delt inn i tre saksbehandlingsgrupper som jobber innen sine fagfelt i tillegg til fellesområdene. Gruppene jobber ikke bare med saksbehandling med jobber også rettspolitisk og rettsopplysende på sitt felt ut fra erfaringer fra saksbehandlingen.

I 2010 har JURK vært delt opp i følgende grupper à 5 eller 6 medarbeidere:

- Gjelds-, fengsels-, volds- og mishandlingssaker ("VOF")
- Arbeids-, trygde-, og sosialsaker ("Arbeidsgruppa")
- Bolig-, odelssaker og utlendingsrett ("Boliggruppa")

Alle gruppene behandler saker innen barne- og familierettslige, internasjonal privatrett, arv, forvaltningsrett samt pengekrav innen til eksempelvis kontrakt og erstatningsrett.

I saksbehandlingsgruppene blir sakene diskutert, og brev utformes av ansvarlige saksbehandler. Hver tirsdag har gruppen saksbehandlingsmøte, hvor brev godkjennes. På dette møtet deltar også en som har arbeidet som saksbehandler i et år, en såkalt ”nedtrapper”. Gruppen er kollektivt ansvarlig for den enkelte sak, men det er alltid én saksbehandler som er kontaktperson og hovedansvarlig overfor den rådsøkende.

Den kollektive arbeidsformen er valgt både ut fra et rettssikkerhetshensyn, og av hensyn til den enkelte saksbehandler. Vi innser de faglige begrensninger som kan ligge i at alle medarbeiderne er studenter, men vi mener dette blir kompensert gjennom en slik arbeidsform. JURK benytter faglig ekspertise på Universitetet i Oslo, i de ulike departementene, på offentlige kontorer og hos enkelte private advokater dersom det er nødvendig for saksbehandlingen.

Internasjonal avdeling (IA) er en egen avdeling som består av de prosjektansvarlige for våre utenlandske prosjekter, internasjonal gruppe på JURK samt daglig leder av JURK. Internasjonal avdeling er underlagt FM i saker av prinsipiell betydning, men er ellers en selvstendig avdeling med egne vedtekter for driften. De som er prosjektansvarlige er alle tidligere ansatte i JURK.

Organisatoriske grupper

JURK har en svært liten administrasjon. I tillegg til daglig leder har vi en kontorhjelpe som er ansatt i en 65 % stilling. Derfor må alle saksbehandlere også bidra i organisatoriske grupper og i ulike grupper opprettet på ad hoc – basis.

I 2010 har JURK hatt følgende organisatoriske grupper:

- KKG – SEG
- RIM
- IG
- Redaksjonen
- Rettspolitisk gruppe
- Styret

KKG - SEG Kontroll, - korrektur og strukturendringsgruppen er ansvarlig for å godkjenne alle høringer, brosjyrer og artikler som publiseres. KKG består av minst en saksbehandler fra hver saksbehandlingsgruppe.

De har også mandat til å gjennomgå og utarbeide forslag til endringer i JURKs organisasjonsstruktur på områder hvor dette anses nødvendig. Videre har gruppen ansvar for JURK sitt bibliotek.

RIM-gruppen har ansvar for JURKs profil utad. Dette omfatter informasjonstiltak rettet mot klienter, oppdatering av hjemmesider og rekrutteringsarbeid. Gruppen er videre ansvarlig for utforming av alt generelt informasjonsmateriell.

IG Internasjonal gruppe er bindeledd mellom vårt internasjonale og vårt nasjonale arbeid. I 2010 har de blant annet vært ansvarlig for å utarbeide månedsbrev til våre internasjonale partnere, de har tatt imot besøk fra ulike internasjonale organisasjoner samt bidratt i forberedelsene til studietur mm. De er også med på møter i internasjonal avdeling.

Redaksjonen har først og fremst ansvar for at JURK magasinet kommer ut med to nummer i året. Dette innebærer blant annet å fastsette eventuelt tema, samle inn artikler til JURK magasin, lay-out, trykk og distribusjon.

Rettspolitisk gruppe er en ny organisatorisk gruppe i 2010. Gruppen har som formål å holde i det rettspolitiske arbeidet til JURK. En viktig del av JURKs virksomhet er rettspolitisk arbeid.

Styret på JURK består av en saksbehandler fra hver av saksbehandlingsgruppene, samt en observatør. Styret er ansvarlig for oppfølging av generelle driftsspørsmål i organisasjonen, ansettelse av nye medarbeidere og behandling av permisjonssøknader. Videre har styret ansvar for å fordele midler til eksterne kurs og konferanser, og for å forberede saker til FM og internseminar.

2.3 Opplæring og kompetanseutvikling av medarbeidere

JURK er en organisasjon med stor utskiftning av medarbeidere. Dette krever at vi tar inn over oss at vi er en læringsinstitusjon, og at vi legger til rette for bevisste læringsprosesser av både faglig, personlig og prosjektmessig art. Det foregår en kontinuerlig og omfattende skoleing som den enkelte medarbeider, organisasjonen, samfunnet og våre klienter har stort utbytte av.

JURKs organisasjonsmodell krever også systematisk måling/evaluering/dokumentasjon av utførte aktiviteter og oppnådde resultater samt kontinuerlig fokus på kollektiv læring og erfaringsoverføring. Dette for å sikre en kontinuitet i driften og en videreutvikling av vårt kompetansenivå til tross for at vi har stor utskiftning av medarbeidere.

2.3.1 Opplæring av nye medarbeidere

Hvert semester organiseres relativt omfattende opplæring for nyansatte medarbeidere i JURK. Hensikten er å informere medarbeiderne om organisasjonen, gi en generell innføring i saks- og klientbehandling, samt oppdatere og øke den faglige kompetansen på sentrale juridiske emner. De tre første, såkalte ”opplæringsukene” har dessuten en sosial funksjon, fordi de bidrar til at medarbeiderne blir kjent med hverandre, noe som igjen skaper trygghet i arbeidssituasjonen.

Det blir invitert foredragsholdere både fra universitetet, offentlig forvaltning og instanser, samt fra privat sektor til å holde innlegg og lede diskusjonen under opplæringsuka.

I opplæringen av nye i 2010 var blant annet disse på besøk hos JURK:

- Ola Viken: Arv
- Karoline Henriksen: Barnerett
- Marta Triencka: Informasjon om JURKs internasjonale avdeling og våre internasjonale prosjekt
- Thomas Benestad: Klientbehandling
- Representant fra Oslo krisesenter
- Representant for leieboerforeningen

Vi dro også på besøk til ulike instanser, blant annet Oslo Krisesenter og Bredtveit fengsel, forvarings- og sikringsanstalt.

2.3.2 Foredrag/besøk hos JURK

Flere ganger per semester inviteres eksterne foredragsholdere til å holde foredrag om ulike rettsområder som er av interesse for vårt arbeid. Foredragene holder alltid et høyt faglig nivå og er svært viktig for at saksbehandlerne skal yte kvalifisert rettshjelp.

Foredrag for alle medarbeidere i 2010:

- Bente N Mossige - om barnevernet
- Oslo Krisesenter om sin virksomhet
- Torild Skard
- PION
- Kristin Steinrem fra justisdepartementet – rettshjelpsmedlingen
- Loveleen Brenna - kvinnepanelet
- Lars Aasen – statlig bostøtte
- Berit Ås – hersketeknikk
- Cecilie Karlstedt – anmeldelse av vold
- Torild Brækhus – forslaget til ny og felles diskrimineringslov
- Thomas Benestad – voldsoffererstatning
- Hallgir Kvasdheim fra Luksusfellen – fremgangsmåte i gjeldssaker
- Leieboerforeningen
- Egil Søby – motivasjonskurs
- Advokatfirmaet Frøland & Co DA v/Else McClimans - diskrimineringsrett
- Anne Mette Hårnes – husleierett
- Interne opplæringsseminar med rettighetsansvarlig

I tillegg har gruppene hatt gruppevisе besøk/opplæring hos:

- Holdt foredrag for lærerne på lakkegata 05.09.10, med tilbakemeldinger
- Opplæring i lett norsk av Vibeke Holte fra VOX
- LDO
- Dixi
- Medarbeidere har fulgt kurs i diskrimineringsrett ved Universitetet i Oslo

2.3.3 Studietur

JURK har lang tradisjon for å dra på studietur. Dette er en fin måte å øke medarbeidernes kompetanse både sett i et internasjonalt perspektiv og menneskelig. I tillegg blir turen en sosial begivenhet for våre medarbeiderer.

JURK dro våren 2010 på studietur til St.Petersburg. JURK ønsket å øke sin kompetanse innefor temaer som bla kvinners kamp for likestilling og vold mot kvinner. Under oppholdet besøkte JURK blant annet det norske universitetssenter, Det russiske konsulat, Nevskiy Prospekt 25, Nordic Council of Ministers og Det psykologiske krisesenteret for kvinner.

For å gjennomføre turen søkte JURK eksterne bidragsyterere om støtte og mottok støtte fra Advokat Grette.

Det er utarbeidet en egen rapport fra turen som kan ettersendes ved forespørsel.

2.3.1 Deltakelse på eksterne kurs og seminar

For å bidra til kompetanseutvikling hos medarbeiderne samt dele av våre erfaringer prioriterer vi også deltakelse på eksterne kurs og seminarer. Vanligvis deltar vi med minst to medarbeidere, slik at vi sikrer at kompetansen i større grad kan omsettes til arbeid og for å bidra til at informasjon kan komme til nytte i JURK.

Dette er noen av de kurs og seminarer vi har deltatt på i 2010:

- Familievennlig arbeidsliv. Arr: BLD
- Rettshjelp i Norge. Arr: Justisdepartementet
- KROM –seminar
- Kontaktkonferansen. Arr: FOKUS
- Rettspolitisk seminar. Arr: Rettspolitisk forening.
- Kvinnekonferanse. Arr: Arbeiderpartiet
- Invandreringorganisasjonenes viktige roller som bindeledd mellom minoritetsbefolkningen og det norske samfunn. Arr: EMI bygdeadministrasjon
- Høring om diskrimineringsutvalget. Arr: KVIBALD
- Religiøst medborgerskap. Arr: Femm
- Nasjonal konferanse om voldtekt. Arr: Kirkens nødhjelp og sanitetskvinnene
- Tilrettelegging for minoritetskvinner på arbeidsplassen, aktivitetsplikt og rapporteringsplikt
- IMER avslutningskonferanse. Arr: IMER
- Fellesseminar på Geilo med de andre rettshjelpstiltakene. Arr: Jusshjelpa i Nord - Norge
- Transnasjonale ektepakter
- IMDi samling. Arr: IMDi
- Utenriksdepartementet – UNWoman enheten
- Kulturbegrepet i barnevernssaker
- Islam og feminisme. Arr: Femotank
- Menneskerettsseminar. Arr: Sivilombudsmannen
- Access to justice in europe. Arr: Jon T. Johnsen
- Voldsofferkoordinatmøte. Arr: JURK
- Gi SV – beskjed. Statsbudsjettet 2011.
- FOKUS: Om Unifem
- Lobbykurs. Arr: SV
- Representantskapsmøte. Arr: FOKUS
- Rundbordsdebatt på stortinget. Tema vold mot kvinner. (i ettertid har Helene blitt avbildet på stortingets hjemmesider) <http://www.stortinget.no/no/Hva-skjer-pa-Stortinget/Nyhetsarkiv/Hva-skjer-nyheter/2010-2011/Rundebordskonferanse-om-vold-mot-kvinner/>

2.3.2 Foredrag i 2010

I tillegg til den faste rettighetsinformasjonen vår (mer der):

- Kvinnepanelet; ”Hvorfor trenger kvinner juridisk råd og bistand”
- EMI: ”Minoritetskvinnens spesielle behov”
- Zonta: ”Om JURK”
- Lahore familienettverk: ”Om kvinners rettigheter”
- IMDi samling: ”Om retten til rettighetsinformasjon”
- Femm – seminar: ”Kvinner og økonomi – rettsregler i praksis”

- Femm – konferanse: ”Fra formelle til reelle rettigheter”

2.3.3 Besøk hos/fra ulike instanser og samarbeidspartnere

For å drive gjensidig erfaringsutveksling, for å informere om JURK eller for å heve medarbeidernes kompetanse drar vi også endel på besøk til ulike instanser og samarbeidspartnere. Noen av samarbeidspartnerne har vi flere møter med gjennom året. Disse har vi vært på besøk hos i 2010 – eller fått besøk fra:

- Kontoret for voldsoffererstatning i Narvik
- Bokollektivet v/Oslo Krisesenter
- Storeng, Beck og Due Lund
- Ila Landsfengsel
- Bretvedt fengsel
- Sandefjord fengsel
- Ravneberget fengsel
- Drammen fengsel
- Wiersholm
- Oslo Kemnerkontor
- NAV
- Statens Sivilrettsforvaltning
- KVIBALD
- Lambertseter videregående skole
- Barneombudet
- HSO
- UDI
- Jussformidlingen i Bergen
- Namsfogden i Oslo
- FOKUS
- Juss-Buss
- Oslo krisesenter
- HTU
- Leieboerforeningen
- Halden fengsel
- Statens sivilforvaltning
- Dixi
- Likestilling- og diskrimineringsombudet
- Helse- og sosialombudet
- Rundbordsdebatt på Stortinget. Tema: Vold mot kvinner.
- Gjeldsseminar i forbindelse med gjeld under soning filmen
- Stine Renate Håheim (AP) – justiskomiteen
- Hans Frode Asmyhr (FRP) – justiskomiteen
- Minoritetsrådgivere ved voksenopplæringen på Skullerud og Holmlia

2.3.4 Interne planleggingsdager og evalueringsdager

Hvert semester settes det av flere dager til både planlegging og evaluering. Noen overordnede mål ligger fast (kapittel 1), men innenfor dette har hver gruppe også stor frihet til å utnytte tiden som saksbehandler på JURK til å arbeide for det eller de tema som de brenner mest for.

Gruppene utarbeider i fellesskap halvårlige planer, som de andre ansatte på JURK får mulighet til å komme med innspill på.

I tillegg evaluerer vi egen virksomhet og måloppnåelse i slutten av hvert semester. Fikk vi til det vi ønsket? Hvorfor gikk det bra – eller hvorfor gikk det ikke? Hva vil vi ta med oss til neste semester?

Vi opplever at vi får gode resultatet av omfattende fokus på gode mål- og handlingsplaner, ikke minst at vi også blir flinkere til å følge opp eksterne samarbeidspartnere.

2.3.5 Fellesseminaret

Fellesseminar for alle studentrettshjelpstiltakene i landet; Jussformidlingen, Jusshjelpa i Nord-Norge, Jushjelpa i Midt-Norge, JussBuss og JURK, ble igjen arrangert i 2010, på Dr. Holms hotell på Geilo. Et overordnet formål med seminaret er at de forskjellige tiltakene skal ha god kjennskap og kontakt med hverandre, samt at man skal bli bevisst sin rolle og sine muligheter til å drive med rettshjelp. Tiltakene bytter på ansvaret for å arrangere seminaret. Årets arrangør var Jusshjelpa i Nord-Norge.

Temaet for årets fellesseminar var Rettshjelpsmeldingen 2010. Meldingen foreslår endringer i de økonomiske vilkårene for fri rettshjelp, og i tillegg igangsetter den en prøveordning om en time gratis advokathjelp. Dette innebærer at i utgangspunktet alle, uansett inntekt og innenfor de fleste saksområder, skal ha tilgang til en gratis førstelinjetjeneste. Selv om dette foreløpig er en prøveordning, mener vi at det er viktig for oss som studentrettshjelpstiltak å være forberedt på vår nye hverdag om denne ordningen blir permanent. Dette da spesielt overfor hvilke konsekvenser den nye førstelinjetjenesten vil ha for studentrettshjelpstiltakene. Formålet med årets fellesseminar var at tiltakene ble bevisst denne problemstillingen.

Nesten like viktig som seminarets faglige innhold er det at tiltakene blir kjent med hverandre for å øke kommunikasjon og samarbeid seg imellom. Det ble derfor arrangert quiz og festmiddag med underholdningsbidrag fra alle tiltakene.

2.4 JURK og synlighet ute

2.4.1 JURK i media

JURKs reklamefilm ble vist på reklamefrie dag på TV2 og TV Norge i påske, pinse og jul 2010.

I tillegg har vi hatt disse oppslagene i media

- Kronikk i klassekampen - *Behandlingstid i saker om rettferdsvederlag*
- Nyhetssak på forskningsradet.no – *Kjenner ikke til diskrimineringsvernet*
- Fast spørrespalte i magasinet Utrop – *Spør JURK*
- Uttalelse i en sak i aftenposten – *Vil fjerne ankenemda i voldssaker*
- Førsteside og artikkel i Aftenposten – *Hjelper minoritetskvinner*

Våren 2010 hadde JURK mange oppslag på ulike lokale medier i forbindelse med rettighetsturneen vi gjennomførte; blant annet disse:

- Otterdals Radio
- Lillesandsposten
- Kragerø blad Vestmar

- Tidens krav (Kristiansund)
- Sunnmøreposten
- www.kristiansund.folkebibl.no
- Varangeren avis (Vadsø)
- Byavisa Drammen

2.4.2 JURK i studentsammenheng

I fjor deltok vi på Arbeidslivsdagene til Universitet i Oslo både vårsemesteret og høstsemesteret. Vi hadde også en rekrutteringstur til Universitetet i Bergen og Universitetet i Tromsø.

Vi driver aktiv informasjon om debatter etc til studenter, både på Universitetet i Oslo og på Høgskolen i Oslo.

2.4.3 JURK magasin

I 2010 har det kommet to nummer av JURKe magasinet. Formålet med JURK magasin er å rette fokus på erfaringer vi gjør i JURK, både gjennom saksbehandling, rettighetsinformasjon og rettspolitisk arbeid. Vi ønsker også å rette fokus på kvinners rettsstilling i samfunnet ved å gjøre kvinner mer bevisst på sine rettigheter. Vi ønsker at magasinet skal ha en opplysende og bevisstgjørende effekt, slik at konkrete eksempler og temaer fra hverdagen blir belyst.

Neste JURK magasin er nå under utarbeidelse og vil bli trykket våren 2011

3 Litt om de ulike saksbehandlingsområdene våre

Arverett

Spørsmålene JURK mottar vedrørende arv knytter seg både til ektefellers arverett, barns pliktdelsarv og legalarvingers forhold til testament. Vår erfaring viser at mange tror de må ha advokatbistand for å opprette et gyldig testament. JURK opplyser i slike saker om rettsreglene og bistår ikke med opprettelse av testament.

Avtalerett

JURK bistår med generell avtaletolkning samt utforming av forliksklage dersom det er nødvendig å etablere et tvangsgrunnlag for å få oppfylt en avtale eller inndrive et pengekrav. Vi tolker derimot ikke testament.

Ekteskap

Mange kvinner kontakter JURK for å få opplysninger om sine juridiske rettigheter vedrørende separasjon og skilsmisse, både mens de er gift/samboere og i etterkant. Brosjyrer sendes ofte ut til den rådsøkende før saken blir nærmere behandlet, slik at kvinnen i fred og ro kan sette seg ned og få kort informasjon om gangen i en vanlig separasjons- og skilsmissesak. I endel tilfeller er denne informasjonen nok til å gjøre kvinnen selvhjulpen. Hvis kvinnene ønsker mer bistand gjelder dette gjerne deling av midler etter samlivsbrudd, deling av felles gjeld samt spørsmål rundt barnefordeling.

Samboerskap

Det hersker mange misforståelser om samboeres rettsforhold. Behovet for rettskunnskap er derfor stort. I mange tilfeller kan det gi meget negative utslag for samboere som ikke har tatt sine forholdsregler. Spesielt vil vi peke på mange misforståelser vedrørende opparbeidelse av økonomiske rettigheter i samboerskap samt arverett etter samboere. De nye reglene som kom i 2008 har desverre ikke bidratt til å gjøre dette området lettere for ugifte kvinner – tvert i mot. Vi ser også at kvinner i mange tilfeller avtaler dårligere vilkår i en samboerkontrakt enn det loven gir dem.

Barn og foreldre

Samfunnsdebatten om barneloven, samværsavtaler og fedres rettigheter i forhold til barna, synes å ha aktualisert latente konflikter. De siste årene har vist en stor økning i antall henvendelser om foreldreansvar, samværsavtaler og barnebidrag. Vi ser også stadig flere henvendelser vedrørende spørsmål om risikoen rundt at den ene foresatte skal ”kidnappe” barnet i forbindelse med utenlandsturer etc.

Fengselssaker

Vi opplever at det er et stort behov for rettighetsinformasjon og konkret rådgivning overfor innsatte. Kvinner i fengsel er en minoritet blant innsatte i Norge og møter andre problemer enn menn i møtet med straffeapparatet. Dette kan for typisk dreie seg om problemer i forhold til samvær med barn man har hatt boende fast hos seg eller graviditet i fengsel. Vi får også inn mange spørsmål om straffegjennomføring, gjeld, vold og mishandling.

For å nå ut til klientmassen har vi hatt fast mottak på Bredtveit fengsel, forvarings- og sikringsanstalt hver tredje onsdag. I tillegg har vi besøkt Ravneberget og Sandefjord fengsel.

Ved oppstart hvert semester har JURK holdt informasjonsmøte på Bredtveit. Saksmottakene har vært opprettholdt gjennom hele semesteret. Antall klienter per mottak har vært varierende.

Samarbeidet med fengslene varierer sterkt. Vi opplever i endel tilfeller at fengslene er uforberedt på at vi skal ha mottak hos dem til tross for at avtalene er gjort i god tid før vi skal komme og at vi ringer dagen før for å minne om avtalen. Det er ofte i disse tilfellene at fengslene opplyser oss om at det ikke er noen innsatte som ønsker å snakke med oss. Dette får oss til å stille spørsmål ved om det er reelt, eller om det er en unnskyldning fengselet kommer med for å dekke over manglende kommunikasjon innad i fengslet om vårt forestående besøk. Det har skjedd flere ganger at vi har holdt mottak til tross for at vi i utgangspunktet fikk beskjed om at ingen innsatte hadde meldt seg, og da kommer det klienter.

Gjeldssaker

JURK bistår klienter som har større eller mindre gjeldsproblemer, blant annet med å få betalingsutsettelse, rentefritak eller med å opprette nedbetalingsavtaler med kreditorene. I noen tilfeller kommer vi også med forslag til endelig oppgjør med kreditorene. Dette opplever vi relativt ofte at kreditorene aksepterer. Er det ikke mulig å komme til enighet med kreditorene angående betalingen av gjelden, kan JURK bistå med å fremsette søknad om frivillig eller tvungen gjeldsordning gjennom namsmannen.

I en del saker oppstår gjeldsproblemene i forbindelse med oppgjør etter et samlivsbrudd. Eksempler på dette er kvinner som overtar felles gjeld eller kausjonerer - mer eller mindre bevisst og frivillig - for partnerens gjeld.

I 2009 økte gjeldssakene sterkt; fra 82 i 2008 til 185 i 2009. Dette gjorde det nødvendig å stramme inn mer i denne typen saker. På bakgrunn av tiden og resurssene som gruppen har brukt på dette saksområdet, må vi i større grad å henvise våre klienter til å gjøre en større del av arbeidet selv ved hjelp av våre brosjyrer og veiledninger samt henvise klienter til kommunale gjeldsrådgivere. Vi har desverre opplevd at de økonomiske rådgiverne både har dårlig kunnskap og kapasitet, men disse har tross alt en plikt til å bistå skyldnere som er i økonomisk uføre. I 2010 har vi brukt en del tid på disse klientene, men vi har da prioritert gjeldsklienter fra fengsel. Sakene er ofte svært tidkrevende, da mange klienter er såpass ressurssvake at de trenger mye bistand av ikke – juridisk art, for eksempel innhenting av dokumentasjon.

Volds- og mishandlingssaker

JURK bistår kvinner som er eller har vært utsatt for mishandling, voldtekt, incest eller andre overgrep. Dette gjelder både spørsmål vedrørende for eksempel anmeldelse, samt søknad om voldsoffererstatning. JURK har også hatt noen få saker vedrørende rettfærdsvederlag og kommunal erstatning ved omsorgssvikt under barnevernet.

Sakene hvor vi bistår klientene med å søke erstatning er generelt meget omfattende og tidkrevende. Særlig innhenting av dokumentasjon tar uforholdsmessig lang tid, da vi fra tid til annen må purre på ulike behandlere før de sender nødvendig dokumentasjon. Det å skrive søknad om slik erstatning tar tid, både på grunn av selve saksgangen og den personlige prosessen som hver klient går gjennom.

Mange av klientene behøver støtte og tett oppfølging for å komme seg gjennom den prosessen det er å søke om voldsoffererstatning og rettfærdsvederlag. Årsaken til dette er blant annet at

klientene ofte er sårbare og gjerne lider av store psykiske skader som følge av overgrepene. I disse sakene blir vår rolle som medmenneske ofte viktig hjelp for klienten.

Som hovedregel har vedtakene vi får på søknadene vi sender på vegne av klienter vært godt begrunnet. Imidlertid ser vi tendenser som tilsier at vi i fremtiden bør prøve forvaltningsvedtakenes gyldighet i saksbehandlingsfeil ytterligere. Søknadene om erstatning vi sender til Statens Sivilrettsforvaltning og til Kontoret for voldsoffererstatning blir ofte innvilget. JURK vurderer at dette kan forklares med at mange av sakene objektivt sett er svært grove, i tillegg til at vi bruker mye tid på hver klient.

Gjennom vårt arbeid med andre saker møter vi også relativt ofte kvinner som har vært utsatt for vold av sine nærmeste. Disse kvinnene tar kontakt med oss på grunnlag av andre problemer, og voldsproblematikken kommer gjerne frem i en bisetning. Vi opplever gjennom vårt arbeid at vold i nære relasjoner er et stort problem og at dette er kvinner som trenger bedre opplysning om sine rettigheter. Mange anmelder ikke, av ulike grunner, og de oppsøker heller ikke annen form for hjelp. Det er et stort udekket behov for tilgjengelig informasjon om hva man kan gjøre og hvilke rettigheter man har som voldsutsatt kvinne. Det er også et stort udekket behov for mer juridisk hjelp i skifte og barnefordelingssaker i saker hvor kvinnen har vært utsatt for vold.

Mange kvinner bagatelliserer den volden de har blitt utsatt for. Endel føler seg selv ansvarlig, og tror den behandlingen de blir utsatt for er rettmessig. Mange er usikre på hva de kan gjøre videre og hva de ønsker å gjøre videre. De er redd for at de ikke vil bli hørt og at deres problem er for små til å bli tatt alvorlig. Vold i nære relasjoner fører til andre problemer for disse kvinnene, ikke bare fysisk, men også psykisk, økonomisk osv.

Vi får også spørsmål om hva man kan foreta seg i en krisesituasjon hvor kvinnen er midt i en voldssituasjon. Dette gjelder i flertallet av tilfellene vold i nære relasjoner. Vi gir informasjon om bistandsadvokatordningen, sikkerhetstiltak som voldsalarm og besøksforbud, og viktigheten av politianmeldelse.

Vi opplever, på tross av at vold i nære relasjoner skal være et satsningsområde, at kvinner som tar kontakt med politiet blir møtt med uvitenhet. Vi har fått tilbakemeldinger på at kvinnene som forsøker å anmelde et familiemedlem for vold ikke blir tatt alvorlig, at hun får feil opplysninger fra politiet og/eller at hun blir frarådet å anmelde da politiet ikke vil bruke ressursene på saken siden den uansett vil bli henlagt. Dette ser vi på som svært alvorlig. Kvinners møte med politiet er et område vi ønsker å kartlegge ytterligere i løpet av 2011.

Bolig

De senere år har vi sett en stadig økning i saker vedrørende fast eiendom, og økningen fordeler seg jevnt over alle problemstillinger. Dette er til dels tidkrevende og vanskelige saker med store verdier på spill.

De fleste sakene JURK har innenfor kategorien bolig gjelder mangler ved endt leieforhold, oppsigelse av leieforhold og dekning av utgifter i forbindelse med leie av leiligheten. Vi bistår både leietakere og utleier.

JURK gir også konkret veiledning i de fleste andre saker som berører fast eiendoms rettsforhold, blant annet servitutter, hevd, tomtefeste, nabokonflikter og rettsvernspørsmål.

I 2010 har JURK hatt få odels- og åsetesaker. Vi har likevel registrert at mange kvinner får problemer med det økonomiske oppgjøret etter skilsmisse fordi det hersker forvirring rundt hvordan reglene i ekteskapsloven virker når det er odelløst inne i bildet.

Utlendingsrett

På dette området har JURK i 2010 gitt mye generell veiledning. Vi opplever at mye av jobben vår på dette området går ut på å forklare klientene hva som skal til for å få oppholdstillatelse i Norge samt forklare dem hva slags vedtak som har blitt fattet mot dem og hvorfor.

Utlendingsretten har kompliserte regelverk. Det er mange forskrifter og interne rundskriv og mange regler å forholde seg til. Dette kan være svært vanskelig for den enkelte utlending. Vi har særlig hatt spørsmål vedrørende familieinnvandring og spørsmål rundt inntektskravet til referansepersonen. Mange lurer også på hvordan de søker om Schengenvisum og andre typer visum.

Vi har også fått stadig flere saker vedrørende opphold på selvstendig grunnlag. Dette er til dels vanskelige og omfattende saker. Vi opplever at det er mye vanskeligere å få opphold på selvstendig grunnlag enn det som er ment fra lovgivers side. Det finnes ingen beviskrav i disse sakene, men vi opplever at kvinnene har store vanskeligheter med å bli trodd. Resultatet er ofte at kvinner velger å bli i voldelige forhold, slik at de har en mulighet til å søke om permanent oppholdstillatelse etter tre år.

Vi har også i år hatt flere saker om statsborgerskap. Ofte der foreldrene ikke har norsk statsborgerskap og de har fått barn i Norge. De ønsker statsborgerskap på vegne av seg selv og barna sine.

Det er også økning i spørsmål om innvandring fra EØS/EFTA-land og registreringsordningen hos Utlendingsdirektoratet.

I år har vi fått øynene opp for au-pairenes vanskelige stilling. Vi har fått flere spørsmål fra au-pairer som etter problemer i vertsfamilie sine, får vanskeligheter med oppholdstillatelsen. Au-pairer har, som vi ser det, svært lite rettsvern.

Arbeidsrett

JURK ser en økende tendens i arbeidsrettssaker hvor oppsigelser som er gitt blir grunnet nedbemanning, men hvor viser seg at dette ikke er reellt. Disse oppsigelsene er ofte fordekte oppsigelser. Nedbemanning blir brukt for å ha de formelle vilkårene i orden, og oppsigelsen er grunnet andre usaklig grunner.

I løpet av året har JURK bistått klienter i seks forhandlingsmøter og to drøftelsesmøter.

Arbeidstakere som ikke får utbetalt lønnen de har krav på, har også dette året vært et aktuelt problem. I slike saker bistår JURK i første omgang med sending av påkrav, før vi eventuelt tar videre rettslige skritt som Forlikrådet eller konkursvarsel/begjæring. Dette året har vi vært vi hatt tre lønnstvist inne for Forlikrådet. Videre har vi i to klager inne som vil komme opp i løpet av vårsemesteret. Vi har i tillegg begjært en arbeidsgiver konkurs som følge av manglende lønnsutbetaling til tre av sine arbeidstakere.

Ellers erfarer vi at mange arbeidstakere jobber uten kontrakt. Dette ser vi spesielt i hotell- og restaurantbransjen.

Ellers består endel av vårt arbeid i å gi opplysning og veiledning til klienter om hvilke rettigheter de har, og hva de kan kreve i henhold til kontrakt og lov.

JURK yter også rettshjelp til arbeidsgivere i tillegg til arbeidstakere. På bakgrunn av henvendelsene til oss har vi sett at mange kvinnelige arbeidsgivere havner i en vanskelig situasjon på grunn av rettsvillfarelse eller mangel på informasjon. JURK bistår da gjerne med å gi ut generell informasjon om gjeldende regelverk, noe som i sin tur vil gagne arbeidstakere.

Trygd

Vi fortsatt stor pågang av saker som omhandler NAV. Generelt ser vi tendensen til at dårlig og sviktende saksbehandling hos NAV er eskalerende.

JURK hjelper i trygdesaker hovedsakelig til med klageprosessen til et vedtak. Samtidig har vi også stor pågang av klienter der NAV har misligholdt sin generelle opplysnings- og veiledningsplikt etter forvaltningsloven. Slik svikt hos NAV resulterer ofte i at JURK gaper bredere i trygdesaker enn hva vi egentlig skal, da å henvise en klient tilbake til NAV som ikke overholder sin plikt, ofte føles veldig utilstrekkelig. I relasjon til dette har det vært luftet en tanke om utarbeidelse av et generelt skriv om trygdeytelser på JURK. Dette er noe som eventuelt må tas videre våren 2011.

Det er videre et stort spenn i forhold til sakene som kommer inn. På den ene side får vi saker der klienten har vært utsatt for den verste behandling av NAV. Sakspapirer er borte, feil informasjon blir gitt og klienten blir kasteball mellom instansene da ingen vil vedkjenne seg vedkommende. På den annen side mottar vi også en del saker der klienten ikke fyller vilkårene for å klage. JURK tar da en nærmere vurdering i forhold til om saken skal tas videre.

JURK har sendt en diverse antall klager om avslag på trygdeytelser, og vi har fått medhold i noen.

Sosial

Den typiske klient innenfor kategorien sosial har lav eller ingen utdanning, elendig økonomi, svak familietilknytning og endel har minoritetsbakgrunn.

En del av sakene gjelder kvinner som faller utenfor folketrygdens ytelser, fordi de ikke oppfyller ett eller flere av lovens vilkår. Noen saker har også handlet om kvinner som etter et langt ekteskap ikke har mulighet til å få jobb på dagens arbeidsmarked, og som heller ikke har opparbeidet seg rettigheter til ytelser etter trygdeloven.

Vi mottar endel saker vedrørende klage på sosial bolig. Sakene kan imidlertid være vanskelig å få til resultater på, blant annet fordi sosial bolig-ordningen er svært hardt presset fordi det ikke finnes nok boliger.

4 Rettighetsinformasjon

4.1 Profesjonalisering

I 2010 mottok JURK støtte fra IMDi for å profesjonalisere og videreutvikle vårt arbeid med juridisk råd og veiledning til innvandrerkvinner. Vi har derfor hatt mulighet for å arbeide med foredragene, samarbeidspartnere og statistikk og rutiner på en helt annet måte enn tidligere. Foredragene har også blitt revidert i en lett norsk profil. For høsten 2010 har vi derfor for første gang tall: Til sammen 296 deltakere og 27 saker tatt inn på mottak etter foredrag. 10 foredrag var kun for kvinner og fem var for begge kjønn.

4.2 Faste informasjonprogrammer til minoritetskvinner: *Innføring i norsk rett og diskrimineringsprosjektet*

JURK har de siste årene drevet oppsøkende virksomhet overfor innvandrerkvinnene. Målet har vært å nå denne kvinnegruppen med de samme tilbud som vi har til resten av landets kvinner; gratis juridisk rådgivning, forebyggende og rettsopplysende arbeid og rettspolitisk engasjement.

Mange minoritetskvinner har et stort udekket behov for informasjon om rettigheter og plikter i det norske samfunn. Vi ser dog at gruppen ”minoritetskvinner” er svært sammensatt, og at vi har behov for et omfattende samarbeid med kvinnene selv og deres ressurspersoner for å kunne gi dem den informasjon de trenger mest.

Kombinasjonen informasjon og saksmottak ser ut til å være en god måte å nå mange kvinner på. Vissheten om at kvinnene kan ta opp sine konkrete saker i etterkant av rettighetsinformasjonen ser blant annet ut til å gi en følelse av nytte.

Innføring i norsk rett

Siden 2005 har en gruppe holdt foredrag for innvandrerkvinner om sentrale rettigheter og plikter i Norge. Foredraget dreier seg om rettigheter knyttet til ekteskap, opphold i Norge, barn, husleie, arbeidsrett, fri rettshjelp samt vold og mishandling. I år har gruppen holdt 25 foredrag. Opplæringen er blant annet holdt på voksenopplæringscenter, Røde Kors - kvinnekafeer eller Frivillighetssentralene. Vi har også hatt saksmottak i sammenheng med foredragene. Dette gjør vi fordi vi vet at mange av de kvinnene vi treffer der, ikke kommer til kontoret vårt av seg selv, og heller ikke har mulighet til å ringe som følge av mangelfulle språkkunnskaper.

Kvinnene vi har møtt er fra mange forskjellige land, blant annet Kina, Thailand, Burma, Kambodsja, Sri Lanka, India, Pakistan, Afghanistan, Somalia, Marokko og Polen. De fleste har vært i Norge mellom ett og tre år, men vi har også møtt kvinner som har vært i Norge i 10 år. Språkkunnskapene er veldig varierende, og dette er relativt utfordrende.

Flere kvinner blir overrasket over informasjonen vi gir, ikke minst informasjonen om at man har innsynsrett i ektefellens økonomi samt at det ikke er lov å slå barn. Ellers har kvinnene ofte spørsmål om NAV – saker og om oppholdstillatelse.

I desember 2009 holdt vi vårt første skoleprosjekt for menn – i en separat gruppe. Samme innhold – fokus på reell likestilling mellom kjønnene. Vi opplever et stort, udekket rettsinformasjonsbehov for menn, og vi har i 2010 videreutviklet vårt arbeid med å nå denne gruppen. For å gi kvinnene reell mulighet til å endre på forholdene sine i privatlivet og i

arbeidslivet er det helt vesentlig at mennene kan være støttespillere og ikke motstandere, og JURK innser at vi også har et ansvar i denne sammenheng.

Diskrimineringsprosjektet

Prosjektet som omhandler rettighetsinformasjon innen diskriminering ble startet i samarbeid med Avdeling for kvinnerett, barnerett, likestillings – og diskrimineringsrett, KVIBALD, ved UiO, og cand.jur. Tina Nordstrøm og professor Anne Hellum i 2009. Prosjektet har utviklet et informasjonsprogram om diskrimineringsvernet til innvandringskvinner.

Til tross for at mange av kvinnene vi møter ikke er aktive i arbeidslivet, er diskriminering et tema som berører dem på mange andre områder, for eksempel i forhold til bolig. Svake norskkunnskaper har imidlertid vært en utfordring ved noen av stedene vi har vært. Da JURK ikke har mulighet til å stille med tolk, forutsetter prosjektet således et minimum av norskkunnskaper for at tilhørerne skal få noe utbytte.

I 2010 har vi holdt 15 foredrag. I gjennomsnitt møter det mellom 15 – 20 kvinner til hvert foredrag. Hver foredragssesjon varer i 2 timer.

For å lese mer om prosjektet vises det til Publisering i Kvinnerettslig skriftserie våren 2010.

Diskriminering på tvers

Diskriminering på tvers er et samarbeid mellom JURK og LDO. Prosjektes mål er å gi informasjon om diskrimineringsvernet til grupper som ikke oppsøker LDO. Gjennom prosjektet forsøker vi å dokumentere tilfeller av diskriminering og mangler ved håndhevingsapparatet for diskrimineringsvernet.

4.3 Annen fokus på rettighetsinformasjon

Nye brosjyrer i 2010:

- Avtalerett
- Discrimination
- Utlendingsrettsbrosjyren
- Metabrosjyren – Har du vært utsatt for kriminalitet

I 2010 har vi i tillegg til overnevnte drevet rettighetsinformasjon på ulike måter, blant annet:

Fengsel

I anledning JURKs fengselsmottak, har vi informasjonsmøter for å informere om hva vi kan bistå kvinnene med. JURK opplever ulike form for medvirkning fra fengslene når det gjelder å nå ut til med informasjon til de innsatte, på tross av at vi ser at det er et stort udekket rettshjelpsbehov blant disse kvinnene. I løpet av 2010 gjennomførte vi ukentlig fengselsbesøk på Bredtveit fengsel-, forvarings og sikringsanstalt og vi gjennomførte også faste besøk i Sandefjord og Ravneberget fengsel.

Oslo Krisesenter

De ansatte på Oslo Krisesenter opplever at deres klienter har et stort behov for rettighetsinformasjon og konkret rettshjelp utover det bistandsadvokatene gir. Derfor startet vi i slutten 2009 opp med faste ukentlige informasjonstider og mottak på Oslo Krisesenter.

Kvinner med minoritetsbakgrunn

Skoleprosjektet og diskrimineringsprosjektet

- **Diverse enkeltforedrag**

- Undervisning av elever ved Ullern vgs. i familierett, der både ugift samliv, ekteskap og skifte ble omhandlet.
- Sosionomene på Ullevål sykehus 27.09.10
- Lærerne Lakkegata skole 05.09.10.
- Rettslæreklassen på Lambertseter vgs om arbeidsrett

- **Miniturnee til Drammen**

2 og 3 november var vi på en miniturnee til Drammen. Der holdt vi 5 foredrag (4 skoleprosjekt og 1 diskrimineringsinformasjon). 115 deltakere og det ble tatt inn og behandlet 9 saker.

- **Idédugnad om rettighetsinformasjon til minoritetskvinner**

I november gjennomførte JURK en idédugnad om rettighetsinformasjon til minoritetskvinner.

JURK mener at vi er mange organisasjoner som gjør et viktig arbeid med å gi rettighetsinformasjon til kvinner med minoritetsbakgrunn i Norge. Men vi opplever at informasjonen som gis blant annet er fragmentarisk og tilfeldig. Vi er mange som gjør litt, men det mangler en policy eller overordnet strategi. Vi ønsket derfor å ta initiativ til en samling hvor vi som arbeider på feltet sammen, kunne sette ord på både dagens situasjon og ønsker for fremtidig situasjon. Tanken bak idédugnaden var et ønske om å samle den informasjonen vi alle sitter med til et felles bilde, slik at vi i større grad legger til rette for å bruke ressurser på en hensiktsmessig måte og finne gode måter å samarbeide med hverandre på.

I tillegg håper JURK at dette kan være en god måte å få myndighetene til å ta et større ansvar for rettighetsinformasjonsarbeidet. Vi håper at rapporten kan være et bidrag på veien mot å få en helhetlig, overordnet handlingsplan for rettighetsinformasjon, samt tips om gode virkemidler.

Rapport fra idédugnad finner du på hjemmesiden vår, og kan også sendes ved forespørsel

4.4 Rettighetsturne

I desember 2009 mottok JURK Hjelpetikkerprisen for sin innsats. Prisen var på 400 000 kr, og det ble fort bestemt at JURK ønsket å bruke pengene på en rettighetsturne. Uke 21, 22 og 23 var alle ansatte på JURK på rettighetsturne. I løpet av tre uker besøkte JURK: Mjøsatraktene, Finnmark, Nord-Vestlandet, Telemark t.o.m Arendal, Rogaland, deler av Vest-Agder, Gudbrandsdalen og Nord-Trøndelag. Til tross for dette var første gang JURK gjennomførte en rettighetsturné, delte vi ut nesten 3000 brosjyrer, hadde over 450 kvinner som deltok på foredrag og fikk inn over 100 saker – og alt dette i løpet av ca to uker. Det var mye som kunne vært bedre organisert, vi var uheldige med streik og vi var ukjente for mange før vi kom, resultatene viser likevel et høyt udekket rettshjelpsbehov blant kvinner i Norge. Turneen JURK gjennomførte tyder på at vi trenger en generell styrking av rettighetsinformasjonen i samfunnet, og at vi må prioritere oppsøkende rettshjelp hvis vi skal nå utsatte grupper.

En egen rapport fra turneen er tilgjengelig på våre hjemmesider, og kan også sendes ved forespørsel.

5 Rettspolitisk arbeid

Det prinsipielle arbeidet drives ut i fra de erfaringer vi gjør gjennom den konkrete rettshjelpen. Det kvinnepolitiske perspektivet står i sentrum. Dette vil si at vi vurderer kvinners rettsstilling etter gjeldende rett og kommer med forslag til forbedringer der det er nødvendig for å oppnå reell likestilling. På enkelte rettsområder er det også ønskelig med regler som ivaretar og respekterer kvinners spesielle behov.

Det rettspolitiske arbeidet ivaretas blant annet gjennom utarbeidelse av høringsuttalelser til nye lovforslag, påvirkning av offentlige instanser, deltakelse i samfunnsdebatten ved foredrag, avisinnlegg, radioprogram m.m.

JURK opprettet i 2010 en rettspolitisk gruppe igjen, og i tillegg har både daglig leder og rettighetsansvarlig brukt endel av sin tid på rettspolitisk arbeid av ulik karakter.

Tematiske prioriteringer

Alle kan ikke gjøre alt, men alle kan gjøre noe.

Fordi vold mot kvinner er så undertrykkende, både i resultat og konsekvens, har dette vært et hovedsatsningsområde for oss i 2010.

Et annet strategisk satsningsområde for JURK er kvinners økonomiske situasjon under og etter samliv med ektefelle/samboer.

Dette året har vi også arbeidet mye rettspolitisk med retten til rettighetsinformasjon, og har gjennomført flere møter hvor dette har vært tema.

5.1.1 Høringer/Innspill til offentlige utvalg

JURK er fast høringsinstans, og utformer høringsuttalelser vedrørende lovforslag som berører våre saksområder. Alle høringer ligger på vår nettside, www.jurk.no. I 2010 skrev JURK følgende høringsuttalelser:

- Høring 1. på Norges rapport til kvinnekonvensjonen (CEDAW)
- Høring 2. om skyggerapport på kvinnekonvensjonen (CEDAW)
- Høring om endringer i arbeidsmiljøloven og folketrygdloven
- Høring om instruksjonsmyndigheten ovenfor utlendingsnemnda
- Høring om vikarbyrådirektivet
- Høring om endring i valdsoffererstatningsloven
- Skriftlig innspill til asylmeldingen
- Klage til sivilombudsmannen- om manglende hjemmel for innfortolkning av foreldelse i valdsofferforskriften
- Innspill til felles skyggerapport på kvinnekonvensjonen (CEDAW). Arbeidet ferdigstilles i 2011.

5.2 Annet rettspolitisk arbeid

I 2010 har vi også hatt andre rettspolitiske prosjekter:

8 -mars - markering

I 2007 lanserte JURK kampanjen ” Du kan ikke leve på luft og kjærlighet ” i sammenheng med 8. mars. Denne kampanjen har som formål å bevisstgjøre kvinner rundt ulike juridiske sider ved ugift samliv, spesielt gjelder dette de økonomiske utfordringene. Kampanjen ble videreført i 2008, 2009 og 2010.

Vi hadde stands ulike steder steder i Oslo Sentrum hvor vi delte ut samboerkontrakter, brosjyren om ugift samliv samt brosjyrer om JURK. Vi opplevde at markeringen vår ble tatt godt imot; både yngre og eldre kvinner tok gjerne imot denne gaven på 8. mars og det var tydelig mange som ble minnet på viktigheten av å regulere sine samboerskap.

To saksbehandlere deltok på AP sin kvinnepolitiske konferanse, for å se hvilke sakerpolitikerne anså som viktigst.

På kvelden 8.mars arrangerte JURK en debatt om sex kjøpsloven og prostitusjon. Dette ble en spennende debatt.

Debatt om CEDAW i samarbeid med Norsk kvinnesaksforening

Det ble holdt et seminar for å drøfte forslaget til et helhetlig diskrimineringsvern i Norge (NOU 2009:14) i lys av FNs kvinnekonvensjon, CEDAW. Seminaret ble holdt 26. mai kl. 1500 – 1930 i Gamle festsal, Universitetet i Oslo, for jurister og jusstudenter, politikere og representanter for myndighetene samt kvinneaktivister. Seminaret fokuserte på de generelle tilnærmingene og virkemidlene i CEDAW og det nye lovforslaget og på anvendelsen (eller ikke) av konvensjon og lov på familieliv og andre rent personlige forhold.

Voldsmarkering 25. november

Den 25. november er FNs internasjonale dagen for bekjempelse av vold mot kvinner. JURK mener at denne dagen er en god anledning for å sette fokus nettopp på dette temaet. Dessuten er det alltid greit å ha en bestemt frist å jobbe frem mot. De siste 3 årene har vi derfor hatt markeringer, noe vi planlegger å fortsette med i fremtiden.

Dagen ble i 2010 markert med stands i flere byer i Norge med hjelp av de andre rettshjelpstiltakene. I Oslo stod Juss-Buss sammen med JURK. Jussformidlingen hadde stand i Bergen, Jushjelpa i Midt-Norge stod i Trondheim og Jussjelpa i Nord Norge hadde stand i Tromsø.

25.november 2010 startet JURK dagen med en stillemarkering på nationalteateret. Vi sto fire stykker med sårsminke og en stor banner. Dette var i tidsrommet 7-9 og vi ble sett av flere hundre stykker. Tilbakemeldingene var utelukkende positive, flere stoppet for å snakke med oss og ta bilder. Vi så også at temaet ”vold” er svært tabubelagt da mange automatisk slo blikket ned da de så hvordan vi var sminket.

JURK har utarbeidet en del materiell. En rød varseltrekant med ordet ”vold” inni er symbolet for kampanjen, da nettopp målet med kampanjen var å advare og sette fokus på hvor den nedre grensen for vold er. Slagordet er ”Vold i nære relasjoner – hvor går grensen?”. Brosjyren vi har utarbeidet er selve kjernen i prosjektet og inneholder informasjon om hvor den nedre grensen for vold går, samt hvor man kan søke hjelp. For å gjøre oss mest mulig synlige denne dagen har vi alle t-skjorter til deltakerne på standen som passer utenpå vinterjakka med samme varseltrekant på. Vi har også trykket opp klistermerker som ble satt på kaffekoppene som vi delte ut.

Dagen ble avsluttet med debatt på Frokostkjelleren. Temaet for debatten var: *Politiets familievoldskoordinatorer- fungerer ordningen?* Målet for debatten var å sette fokus på regelverket vi har i dag om vold i nære relasjoner, og hvordan disse blir praktisert. I debatt panelet satt Stine Renate Håheim (Representant for AP i Justiskomiteen), Kristin Berntsen (Oslo Krisesenter), Lene Nilsen (Likestillings- og diskrimineringsombudet), Yngvild Grøvdal (Forsker ved Nasjonalt kunnskapscenter om vold og traumatisk stress), Elisabeth Brodtkorb (Bistandsadvokat).

Panelet var godt sammensatt, og samspillet mellom de ulike debattantene var godt. Alle sider av saken ble belyst, og de var faglig dyktige. Oppmøtet var godt. Det er blitt utarbeidet en rapport etter debatten (se under).

Voldsofferkoordinatprosjekt

Høsten 2010 gjorde Marte Johansen, saksbehandler hos JURK 2010, en undersøkelse av familievoldskooordinatorordningen i Norge. Hun fant at de færreste politidistriktene hadde en familievoldskoordinator i fullstilling, slik handlingsplanen mot familievold pålegger dem. I tillegg er det bare Oslo som har et familievoldsteam.

JURK skrev også leder i Kritisk Juss nr.1 2011 om dette teamet.

Ta kontakt om du ønsker rapporten.

Deltagelse og ansvarlig for stand i forbindelse med Juristenes dag i september

For andre gang deltok JURK på arrangementet "Juristenes dag" arrangert av Juristforeningen. JURK tok ansvar for standen på Grønland torg, som i år var eneste stand i Oslo.

Tegne juss

JURK ser at skriftlige og muntlige ord ikke alltid er den beste måten å formidle juss på. Høsten 2010 har vi derfor satt i gang et prosjekt der vi tegner juss. Kari Tangen, en tidligere saksbehandler, er ansvarlig for prosjektet. Utover året 2011 vil tegningene forhåpentligvis være tilgjengelige på nett.

Fengselsundersøkelse

JURK gjennomførte oppstart av fengselsundersøkelsen i 2010. Vi forventer at denne ferdigstilles i første halvdel av 2011.

Metabrosjyre

På oppdrag fra Justisdepartementet fikk 3 nedtrappere i oppdrag å utarbeide en oversiktbrosjyre til voldsofferet; en såkalt metabrosjyre. Arbeidet ble ferdigstilt i juni 2010.

6 Internasjonalt arbeid

6.1.1 Tanzania-prosjektet, samarbeid med KWIECO

JURK har siden 2005 hatt en samarbeidsavtale med et rettshjelpstiltak i Tanzania; KWIECO. KWIECO står for Kilimanjaro Women Information Exchange and Consultancy Organ. I stor grad jobber KWIECO etter samme prinsipp som JURK. Mye av arbeidet er basert på frivillig innsats. Dessuten er dette den eneste organisasjonen i Kilimanjaro-regionen som driver både med rettsopplysning og rettshjelp, i tillegg til at de fører prinsipielle saker for retten.

Til tross for at Tanzania har inkorporert Kvinnekonvensjonen (CEDAW) i grunnloven, er situasjonen i praksis at den patriarkalske kulturen og sedvaneretten dominerer. Et særskilt problem er at kvinners tilgang til jord etter sedvanen er prisgitt deres forhold til menn. Kvinnens status defineres gjennom deres rolle som døtre, hustruer eller søstere. Som gift har kvinnen eksempelvis bruksrett til jord, så lenge ektefellen lever. Etter ektemannens død, returneres eiendomsretten som regel til mannens slekt. Dette er noe som er med på å opprettholde et skjevt maktforhold mellom kjønnene, og fører til et samfunn hvor overgrep mot kvinner og barn er en del av hverdagen. Folk flest kjenner ikke til sine formelle rettigheter, og om det gjør det, er det de færreste som mulighet til å hevde dem i praksis.

HIV/AIDS-epidemien også et særlig problematisk for kvinner. Den nasjonale lovgivning fokuserer på forebygging av virusspredning, men det finnes ikke lovregler som gir rettighetene til dem som allerede er rammet. Da kvinner i Tanzania i liten grad råder over egen seksualitet, utgjør de en større andel av de smittede. Sex er ansett for å være en av mannens rettigheter på bakgrunn av medgiften han har betalt for å gifte seg med henne. Smittefaren forsterkes av at ektemenn ofte har sex med kvinner utenfor ekteskapet, samt systemet med flerkoneri ikke er uvanlig. En kvinne kan ikke diskutere seksualitet med sin mann. Hun kan ikke stille krav til bruk av kondom eller HIV-testing. Selv om hun vet at mannens elskerinne er HIV-smittet, tør hun ikke si nei til sex.

KWIECO har som mål å gi mennesker nødvendig rettshjelp. Rettshjelp skal tilbys alle, men det er særlig fattige kvinner, menn og barn prosjektet retter seg mot. En annen målsetting er å endre det patriarkalske samfunnet, slik at kvinner ikke bare formelt, men også reelt sett oppnår like rettigheter som menn. Et tiltak for å nå denne målsettingen er å bringe konflikter som utspringer av det patriarkalske systemet inn for domstolene. Gjennom rettsavgjørelser som slår fast at kvinner er urettmessig diskriminert, vil det over tid skje holdningsendringer som vil innebære økt likestilling og respekt for menneskerettighetene. Videre er det en målsetting å arbeide for lovreformer. Prosjektet skal gjennomføre holdningsskapende arbeid for å fremme generell respekt for menneskerettigheter i Kilimanjaro-regionen. For å oppnå langsiktige resultater vil holdningsarbeidet rettes spesielt mot barn og unge.

Fra JURKs side, består arbeidet i hovedsak av prosjektforvaltning, blant annet oppfølging og rapportering til FOKUS om fremdrift, samt overføring av penger til partnerorganisasjonen. En annen viktig side av arbeidet er å følge opp en gjensidig erfaringsutveksling. Selv om forholdene i Norge og Tanzania er svært forskjellige, jobber både JURK og KWIECO for å fremme kvinners rettsstilling og yte gratis rettshjelp. Ved prosjektbesøk og utveksling av månedlige nyhetsbrev får begge organisasjonene innsikt i hverandres drift, noe vi alle har dratt nytte av både praktisk og som inspirasjon for videre arbeid. I mai i 2009 var representanter for KWIECO på besøk i Norge og i november i 2009 var JURK på en vellykket prosjektreise i landsbyen Moshi som er der KWIECO har sitt kontor. JURK var

svært fornøyde med organisasjonens utvikling og det konkrete arbeidet for å bedre kvinners rettigheter.

I 2008 fikk JURK og KWIECO innvilget støtte til prosjektet via FOKUS gjennom midler tildelt fra NORAD.

For mer informasjon: se www.kwieco.org

6.1.2 Guatemala-prosjekt: MTM

Et nytt samarbeid i Guatemala er godkjent av JURK og innvilget støtte for 2010 fra FOKUS og Norad; MTM. MTM er en organisasjon som arbeider for å bekjempe vold og diskriminering mot kvinner. Organisasjonen fokuserer både på rettighetsinformasjon, kursing i rettigheter for voldsutsatte kvinner, samt med praktisk retts hjelp og sakførsel. Ønsker du ytterligere informasjon bes du ta kontakt med JURK.

6.1.3 Besøk fra internasjonale organisasjoner

JURK har hatt besøk av flere rettshjelpstiltak og kvinneorganisasjoner fra utlandet. Blant annet hadde vi en kinesisk delegasjon her Delegasjonen fra Kina besto av representanter fra justisdepartement i en provins, (Zhejiang Provincial Department of Justice of the P.R. of China) og representanter fra et legal aid center i samme provins. Vi har også hatt besøk fra flere baltiske organisasjoner: Ministry of Social Affairs; Gender and equality department Estland, Latvian Center for Human Rights; en politisk analytiker fra Junior Chamber International Latvia, Human Rights Monitoring Institute, Litauen og Likestillingsdepartementer ellers fra Latvia, Litauen og Estland.

6.1.4 Eksempel på et nyhetsbrev

JURKs medarbeidere i Internasjonal gruppe skriver hver måned et nyhetsbrev til våre internasjonale partnere om arbeidet i Norge. Her er et eksempel på nyhetsbrev skrevet av Eli og Bente i 2010:

NEWSLETTER

October 2010

JURK as an organisation

JURK is an organisation consisting entirely of women. We are 16 case workers, four girls in the international department, a manager, a legal information position and a front office secretary. In addition there are girls who have finished their year as case workers that are now working on various projects, to secure the quality of our work or writing their thesis.

The case workers work at JURK for one year only so half the staff changes each semester. We are divided into three groups specialized in different areas.

Linn Cecilie Hellum and Eva Kristine Sogn from the housing and immigration group studying Norwegian laws.

Our group specializes in violence against women, debt and prison. We help women who have suffered violence apply for compensation from the government in cases where they have not previously received compensation. We help women sort out their debt and either try to stop the payments for a certain period or negotiate a payment plan. We visit prisons on a regular basis to receive cases. Cases in prison are typically execution of the sentence, health rights, women who have previously suffered violence and a lot of debt since women in prison no longer has an income.

Another one of the three groups work with employment and social benefit cases. They can assist in negotiating with employers and submitting complaint to denied benefits. This group also runs a project against discrimination. They go to different adult education centres, Norwegian classes and other places where they hold lectures about discrimination.

The third group at JURK are specialized in housing- and immigration law. They deal both with rental housing and real estate, and can help women on either side of a conflict. They can assist when taking cases to a conflict resolution court for housing cases and submit complaints to the directorate of immigration (UDI) in cases regarding family reunion, citizenship and so on. This group also runs a project where they go out to adult Norwegian classes to hold lectures about different legal issues that are important to the target audience.

Birsen Erkmen from the group specialized in violence against women, debt and prison

Joint seminar for the free legal aid divisions

The 4th -6th of October all five free legal aid organizations run by students in Norway went to Geilo for a joint seminar. Altogether we were about a hundred students gathered for

professional and social meetings. We learned a lot from the other organizations by discussing experiences and ways of organizing our work. The subject for the seminar was the Parliament's proposal for a first line service with free legal aid offer to all citizens. This shall include one hour of free legal counseling to all citizens every year. We feel that the proposal is a great initiative, but our concern is who will offer this service, and how can we secure that the advice given is legally correct.

Linn Cecilie Hellum, Eva Kristine Sogn, Marte Johansen and Eli Apold

A Baltic delegation visit

In the beginning of October we were lucky to have visitors from the Baltic states. Altogether twelve representatives from Lithuania, Estonia and Latvia, came to our offices in Oslo to hear about our organization. We told them about how we work with clients and also about how we try to influence our government and improve women's right in our country, and also in Guatemala and Tanzania. They were eagerly asking a lot of questions, and the meeting was quite informal. They were especially interested in our country's compensation arrangement given by the state to people who have suffered psychological or physical injuries caused by violence. Violence and sexual abuse of women is an increasing problem in their countries, and therefore this subject was discussed the most.

A Chinese delegation visit

The 27th of October a group of Chinese men from the Chinese Justice Department and a Legal aid Center came to visit us. They had their own translator, and this meeting was also quite

informal with them asking a lot of questions and wanted to learn more about our government's national arrangements for free legal aid, and the free legal office in Oslo. They were surprised to hear that in Norway we have a problem with domestic violence. Also our weekly visit to prisons they found interesting, as they could not believe that the management in these prisons agreed to us helping the prisoners.

International evening at JURK

Thursday 21st of October the International Division of JURK invited all of our caseworkers to the annual international evening at JURK. This included food from both Tanzania and Guatemala. Marianne and Silje bought samosas from a street vender, and cooked us chicken in Tanzania style. Marta and Marit who work with MTM in Guatemala, served quesadillas, nachos, guacamole and beans. This evening is by far the most popular happening of the year at JURK. After dinner Silje and Marianne showed us pictures from their trip to Tanzania in May this year, and told us about Kwieco and your fantastic work. We saw amazing photos of landscape and inspiring photos from your legal aid camp. After this, Marta and Marit from the project in Guatemala followed up with pictures and stories from their trip to Guatemala City a few weeks ago. We were all inspired by seeing the great and very important job you do, and we look forward to learn more about the projects.

Linn Cecilie Hellum and Eva Kristine Sogn

Family violence coordinators

In the ministry's action plan called "Vendepunkt" (turning point) politicians called for every police district to have a family

violence coordinator in a full time position. Norway is divided into 28 police districts.

JURK has now called every police district to research the situation. We found that most districts have a family violence coordinator in theory. Only four districts did not have a family violence coordinator at all. We also discovered that in reality several of the family violence coordinators are put to other tasks that are irrelevant to their position as a family violence coordinator. In reality only eight districts have a full time employed family violence coordinator.

JURK is still working on this issue and we are trying to raise awareness through the media.

Celine Løyning from the group specialized in housing- and immigration law

JURK's subsidies from the local authorities have been cut

A large part of JURKs annual budget consists of subsidies from the local authorities in Oslo. Every year our subsidies are cut and we have to argue to raise it again. This year was no exception. Tina, our political leader and substitute manager went with three case workers to city hall and received ten minutes speaking time to the committee. Now we are waiting to see what happens. Running an organisation such as ours is a constant struggle for money to be able to help more women.

The women's panel

The ministry of children, gender equality and integration established a women's panel earlier this year. The panel has consisted of women from various parts of the Norwegian society and was led by Loveleen Brenna, a Norwegian/Indian author. The goal of the women's panel was to contribute to the debate and the modernization of gender equality in Norway. Lovleen Brenna visited JURK in August. When the report came in October, JURK was mentioned twice. We hope the report can lead to positive changes for women in Norway.

Report to CEDAW

JURK has written a shadow report to the Women's Committee and to the 8th Norwegian report to the implementation of the Women's Convention in Norway. All case workers have made contributions to the report based on the issues JURK experience through our work on a daily basis. JURK's contribution will be part of a joint report with FOKUS' organizations. This should be sent to the Women's Committee in January 2011. Internally, we will also use the report for our legal policy work.

Eli Apold and Helene Stake from the group specialized in violence against women, dept and prison

7 Statistikk

Frem til 2010 har JURK bare rapportert statistisk på enkeltsaker. På rettighetsturneen gjorde vi forsøk med statistikk både på foredrag, spørsmål underveis i foredraget og utdelte brosjyrer. Det er krevende å samle inn så mye informasjon, men det har vært interessant å se hvordan blant annet spørsmålene stilt underveis i foredragene gjennomgående har vært av andre tema enn det vi får inn enkeltsaker på.

Ønsker du mer informasjon om rettighetsturneen viser vi til rapport som blir gitt ut i april 2011. For 2011 håper vi at statistikken fra foredragene våre er en del av den faste statistikken til JURK.

7.1 Enkeltsaker og svarbrev

Saksmaterialet som ligger til grunn for rapporten er de personlige henvendelser vi har mottatt per telefon, på klientmottak og ved brev fra kvinner bosatt over hele landet. I statistikken inngår ikke henvendelser fra for eksempel skoler, kvinnegrupper og organisasjoner.

I kommentarene er tallene sammenlignet med tallene fra årsrapporten for 2009, og vi har pekt på de største endringene.

Vi registrer vanligvis ikke saker vi henviser til andre, hvis vi ikke anser det som sannsynlig at kvinnen vil komme tilbake til JURK. Det betyr at vi får flere henvendelser enn det som fremgår i statistikken. Stikkprøver fra 3 uker viser at vi i 2010 har henvist omtrent 30% av sakene videre, uten av dette blir registrert i vårt statistikk. Dette er flere enn i 2009 – da henviste vi omtrent 20 %. Grunnene til henvisning er mange, blant annet særlige rettshjelpsordninger (husleieforeningen/leieboerforeningen), manglende juridisk spørsmål hvor vi henviser til andre hjelpetilbud (Oslo Krisesenter) eller henvisning til advokatvakten. Vi henviser også en del klienter til fri rettshjelp. JURKs henvisningsliste er tilgjengelig om det skulle være ønskelig.

Fra og med årsrapporten for 2010 rapporterer JURK på de sakene som er tatt inn gjeldende år. Dessverre har vi i år vært uten tilfredsstillende løsning på statistikken, og det er dermed store hull i våre data. Vi var lovet et statistikkprogram som er blitt kraftig forsinket. Tallene vi her rapporterer er derfor en kombinasjon av tall fra xl – statistikkskjema som vi selv har utviklet og klientregisteret vårt. Vi håper inderlig at statistikkprogrammet blir ferdig tidlig i 2011, men har uansett utviklet et bedre xl – rapportering for 2011.

7.1.1 Type henvendelse

Type henvendelse	Antall	Prosent
Telefon	2350	80%
Brev	123	4%
Annen oppsøkende	73	2%
Blindern	0	0%
E-post	5	0,5%
Faks	1	0,5%
Via fengsel	92	3%

Oppmøte	202	7%
Oslo krisesenter	17	0,5%
Turnè	41	1%
Uspesifisert	29	0,5 %
Totalt	2933	100%

Vi har hatt et noe synkende antall saker sett i forhold til 2009, da vi hadde en topp. Dersom vi ikke ansetter flere medarbeidere er det ønskelig for organisasjonen at vi ikke har flere saker enn dette for å ha nok tid til rettighetsinformasjon og rettspolitikk. Vi ser at klientgruppen vår viser en vridning mot mer utsatte kvinnegrupper, f.eks har JURK færre klienter i arbeid i 2010 enn i 2009. Dette er en ønsket utvikling, hvor målet vårt er å tilby rettshjelp til de kvinnene som trenger det mest selv om vi ikke avviser noen.

I de følgende statistikkene er antallet ikke oppgitt til tider ganske høyt. Grunnene til dette er flere: Enkelte klientsamtaler kan forløpe slik at det virker upassende å stille klienten spørsmål til bruk i statistikken. Særlig kan dette gjelde saker som omhandler vold/mishandling. Frem til mai 2010 ble heller ikke mishandlingsstatistikk fylt ut. I tillegg er det i saker innkommet pr brev ofte vanskelig å hente inn statistikk, fordi statistikkskjema i endel tilfeller blir sendt ut sammen med svarbrevet. Klienten har da fått svar på det hun lurte på, og statistikk til oss går nok lett i glemmeboka.

7.1.2 Type svarbrev

Type svarbrev	Antall	Prosent
Skriftlig svar	2353	80%
Muntlig svar	577	20%
Totalt	2933	100%

Skriftlig svar er enten brosjyre, kort informasjonsbrev eller omfattende korrespondanse fom for eksempel svar til motpart, ulike klager og søknader.

Hjelp til selvhjelp er et viktig prinsipp hos JURK, og i noen saker er det tilstrekkelig å opplyse kvinnen om hennes rettigheter. Dette er i stor grad standardisert gjennom utarbeidelse av brosjyrer innen en del sentrale rettsområder. Imidlertid har kvinnen ofte konkrete problemstillinger. Saksbehandleren utarbeider i disse tilfellene svarbrev som gir kvinnen veiledning i hennes aktuelle tilfelle. Enkelte sakstyper, særlig gjeldssaker og søknader om voldsoffer-/billighetserstatning, krever mye arbeid og kan være til behandling hos saksbehandler i opptil flere år.

Muntlige svar skal kun gis unntaksvis, men statistikken viser at dette er brukt 12 % mer i 2010 enn i 2009.

7.2 Opplysninger om våre klienter

7.2.1 Bosted

JURK behandler saker for kvinner som er bosatt over hele landet. De fleste av klientene kommer imidlertid fra Oslo og Akershus.

Bosted	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Oslo	585	20%
Akershus	192	6,5%
Aust-Agder	17	0,5%
Buskerud	87	3%
Finnmark	9	0,5%
Hedmark	44	1,5%
Hordaland	37	1%
Møre- og Romsdal	58	2%
Nord-Trøndelag	19	1%
Nordland	21	1%
Oppland	52	2%
Rogaland	46	1,5%
Sogn og Fjordane	11	0,5%
Sør-Trøndelag	24	1%
Telemark	42	1%
Troms	16	0,5%
Vest-Agder	21	0,5%
Vestfold	54	0,5%
Østfold	61	2%
Norden for øvrig	7	0,5%
Europa for øvrig	13	0,5%
Afrika	0	0%
Amerika	2	0,5%
Asia	2	0,5%
Ikke oppgitt	1513	51,5%
Totalt	2933	100 %

Det er dessverre sterk mangelfull statistikk på hvor i landet kvinnen kommer fra. Erfaringen fra rettighetsturneen viser at vårt oppsøkende arbeid i mai 2010 slo kraftig ut på antall treff på søkemotoren ”gule sider” - så vi har grunn til å tro at vår tilstedværelse gjør kvinner mer i dre.

7.2.2 Statsborgerskap

Nasjonalitet	Antall	Prosent
Norge	1154	39%
Norden for øvrig	39	1%
Europa for øvrig	109	4%
Afrika	74	1,5%
Asia	77	3%
Amerika	9	0,5%
Latin Amerika	11	0,5%
Andre	3	0,5%
Ikke oppgitt	1457	50%
Totalt	2933	100 %

De fleste klientene er norske statsborgere. Ser vi bort fra alle de som ikke er oppgitt ser statistikken tilnærmet lik ut som i 2008. Vi registrerer ikke hvilket land deres foreldre er fra i

vår statistikk, men vi ser et økende antall klienter med ikke – europeisk bakgrunn. Vi har også stadig flere klienter som ønsker både rettighetsinformasjon og saksbehandling på engelsk eller helst sitt eget morsmål.

7.2.3 Sivil status

Sivil status	Antall	Prosent
Gift/partnerskap	375	13%
Ugift	517	18%
Separert/skilt	367	12,5%
Samboer	181	6%
Uspesifisert	73	2,5%
Ikke oppgitt	1420	48%
Totalt	2933	100 %

Ingen vesentlige endringer sammenlignet med 2009.

7.2.4 Alder

Alder	Antall	Prosent
Opp til 20	35	1%
21 – 30	294	10%
31 – 40	445	15%
41 – 50	405	14%
51 – 60	239	8%
61 – 70	63	2%
71 – 80	19	1%
81 – 90	6	0,5%
91 og oppover	2	0,5%
Ikke oppgitt	1425	47%
Totalt	2933	100 %

Ingen vesentlige endringer fra 2009.

7.2.5 Yrke og forsørgelseskilde

Yrke	Antall	Prosent
Arbeidstaker	800	27,5%
Trygdeytelser	479	16,5%
Student/studielån	129	4%
Arbeid i hjemmet	24	1%
Selvstendig næringsdrivende	41	1%
Ingen inntektskilde	101	3,5%
Ikke oppgitt	1359	46,5%
Totalt	2933	100 %

Statistikken viser en økning i antall trygdede fra 12% til 16,5%, og en enda kraftigere nedgang i klienter registrert som arbeidstakere (fra 41,5% i 2009 til 27,5% i 2010). Dette tror vi henger sammen med et økende oppsøkende arbeid mot utsatte kvinnegrupper, og henger godt sammen med opplevelsen saksbehandlerne har gitt tilbakemeldinger på om klienter som trenger en god del oppfølging.

7.2.6 Klientens inntekt

Inntekt	Antall	Prosent
0 - 100.000	289	10%
101.000 – 250.000	476	16%
251.000 – 300.000	155	5%
301.000 – 350.000	132	4%
351.000 – 400.000	138	5%
401.000 – 500.000	109	4%
501.000 og oppover	48	2%
Ikke oppgitt	1586	54%
Totalt	2933	100%

Statistikken viser at hovedtyngden av våre klienter er relativt stabil fra 2008, men i likhet med statistikken over yrkestilknytning peker tendensen på at vi når enda flere kvinner i de gruppene med lavest inntekt. Gruppen med inntekt under 100.000 har økt mest fra 6 % i 2009 til 10 % i 2010.

Mange av kvinnene i de øverste inntektsklasser har i realiteten få eller ingen frie midler til å engasjere advokat, grunnet stor forsørgelsesbyrde, høye boligkostnader mm. Terskelen for innvilgelse av fri rettshjelp er høy. Dette medfører at mange faller utenfor ordningen, samtidig som de ikke har økonomisk mulighet til å engasjere advokat. JURK kan for disse kvinnene være det eneste alternativet for å få rettshjelp.

7.2.6.1 Forsørgersystem

Forsørgelseskilde	Antall	Prosent
Arbeidstaker	800	27%
Trygdeytelser	479	16%
Arbeid i hjemmet	24	1%
Studielån	129	4%
Selvstendig næringsdrivende	41	1%
Ingen inntektskilde	101	3%
Ikke oppgitt	1359	46%
Totalt	2933	100%

Prosentandelen kvinner som forsørgeres ved egen inntekt har gått ned fra 42 % i 2009 til 27 % i 2010. Også dette ser vi som en naturlig konsekvens av vårt oppsøkende arbeid.

7.2.7 Hvordan fikk kvinnen kjennskap til JURK?

Henvielse om tiltaket	Antall	Prosent
Advokat	43	1%
Andre org.	68	2%
Media	75	2,5%
Oppslag i fengsel	69	2%
Så bussen	4	0,5%

Annen markedsføring	24	1%
Arbeidstilsynet	28	1%
Familie/venner	382	13%
Internett	318	11%
Kjenner fra før	186	6%
Offentlig innstans	190	6%
Krisesenter	31	1%
Foredrag (JURK)	36	1%
Turnè	25	1 %
Annen måte	108	4%
Uspesifisert	26	1%
Ikke oppgitt	1320	46%
Totalt	2933	100%

Delvis nye kategorier, men ingen store endringer sammenlignet med tidligere år.

Utdannelse

Utdannelse	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Grunnskolen	196	7%
Videregående skole	488	17%
Universitets- høgskole- nivå kort	473	16%
Universitets- høgskole- nivå Lang	301	10%
Ingen utdanning	25	1%
Ikke oppgitt	1450	49%
Totalt	2933	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

Rettskjøpsforsikring

Rettskjøpsforsikring	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Ja	79	3%
Nei	682	23%
Uvisst	639	22%
Ikke oppgitt	1533	52%
Totalt	2933	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

Medlem i SIO/UIB

Utdannelse	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Ja	63	2%
Nei	1050	36%
Uspesifisert	162	5,5%
Ikke oppgitt	1658	56,5%
Totalt	2933	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

Fagforening medlemskap i forening

Fagforening medlemskap i forening	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Ja	387	13%

Nei	895	31%
Uspesifisert	150	5%
Ikke oppgitt	1501	51%
Totalt	2933	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

Barn under 18 år

Barn under 18 år	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Antall	1307	100%
Totalt	1307	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

Motpart

Motpart	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Offentlig	187	6%
Privat	554	19%
Ingen identifiserbar motpart	96	3%
Uspesifisert	261	9%
Ikke oppgitt	1835	63%
Totalt	2933	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

Utfall

Utfall	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Fullt medhold	58	2%
Medhold i det vesentligste	5	0,5%
Medhold av betydning	4	0,5%
Medhold av liten betydning	11	0,5%
Ikke prosedabel sak	91	3%
Ikke relevant retsinformasjon	48	2%
Uspesifisert	591	20%
Ikke oppgitt	2125	71,5%
Totalt	2933	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

Type svarbrev

Type svarbrev	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Brosjyre	284	10%
Brev	176	6%
Klage	5	0,5%
Muntlig svar	177	6%
Ikke oppgitt	2291	77,5%
Totalt	2933	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

Fange

Fange	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Ja	108	4%

Nei	1456	50%
Ikke oppgitt	1369	46%
Totalt	2933	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

Utsatt for vold i nære relasjoner

Utsatt for vold i nære relasjoner	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Ja	113	4%
Nei	944	32%
Ikke oppgitt	1876	64%
Totalt	2933	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

Snakker klienten norsk

Snakker klienten norsk	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Ja	1149	39%
Nei	106	4%
Ikke oppgitt	1678	57%
Totalt	2933	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

Antall saker

	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
Klienten har 1 sak	798	27%
Klienten har flere saker	253	9%
Saken er avsluttet	484	16%
Ikke oppgitt	1398	48%
Totalt	2933	100%

Ny kategori – intet sammenligningsgrunnlag.

7.3 Oversikt over rettsområdene

Problemstilling	Antall	Prosent
Annet	1234	42%
Arbeidsrett	170	6%
Arverett	137	5%
Avtalerett/kjøp og salg/forbruksrett	42	1%
Barn og foreldre	256	9%
Ekteskap	312	11%
Erstatningsrett	54	2%
Fast eiendom/tingsrett	63	2%
Fengselsrett	31	1%
Generell og annen forvaltningsrett	37	1%
Gjeldsrett	107	4%
Husleie	87	3%
Samboerforhold	136	5%
Skatte og avgiftsrett	7	0,5%
Sosialrett/helserett	56	2%
Trygd og pensjonsrett	82	2,5%
Utlendingsrett	122	4%
Totalt	2933	100%

Tabellen viser at kvinner har mange rettslige problemer ved samlivsbrudd, enten det er etter ekteskap eller ugift samliv. Dette er antallsmessig de rettsområder vi har flest saker innenfor, men statistisk sett ser vi at disse sakene har gått noe ned i forhold til 2008 (nedgang på ca 3%). I forlengelsen av alle sakene innenfor ekteskap og ugift samliv er det naturlig at JURK får mange henvendelser om barnerett. Fra 2008 til 2009 ser vi økning innenfor kategoriene arbeid (økning fra 12% til 15%) , bolig (økning fra 6% til 8%) gjeld (økning fra 3% til 5%).

7.3.1 Ekteskap

Problemstilling	Antall	Prosent
Ektepakt	17	4%
Framgangsmåte ved sep./skilsmisse	196	48%
Praktisk gj.føring av skiftet forøvrig	146	35%
Ektefellebidrag	5	1%
Annet	49	12%
Totalt	413	100%

Det er ingen vesentlige endringer i hvordan sakene innenfor kategorien ekteskap fordeler seg fra 2008. Kategoriene sett under ett er det mest spørsmål rundt gjennomføringen av det økonomiske skifte.

7.3.2 Barn og foreldre

Problemstilling	Antall	Prosent
Barne fordeling	107	40%
Foreldreansvar	19	7%
Samværsrett/avtaler	53	20%

Barnebidrag	34	13%
Barnevern	8	3%
Annet	48	17%
Totalt	269	100%

Fra 2009 til 2010 ser vi en sterk økning spesielt av saker vedrørende barnefordeling. Dette samsvarer godt med rettsutviklingen eller i samfunnet.

7.3.3 Samboerskap

Problemstilling	Antall	Prosent
Samboeravtale	13	12%
Inngåelse samboerskap	5	4%
Oppløsning samboerskap	22	20%
Skifte samboere	51	46%
Annet samboer	20	18%
Totalt	111	100%

Fra 2008 ser vi en økning i antall samlivsavtaler fra 24% til 30% og en reduksjon i saker rundt felles bolig (fra 30 % til 21%) og saker om gjensidig testament (fra 12% til 4%).

7.3.4 Trygderett

Problemstilling	Antall	Prosent
Alderspensjon	1	1%
Attføring	15	14%
Barnetrygd	2	2%
Sykepenger	7	7%
Uførepensjon	15	15%
Andre ytelser (Ftrl.)	55	53%
Dagpenger	2	2%
Rehabiliteringspenger	2	2%
Foreldrepenger	3	3%
Svangerskapsenger	1	1%
Totalt	103	100%

Saker vedrørende uførepensjon har økt mest; fra 6 % i 2008 til 18,5% i 2009. Man kan kanskje si at dette er i tråd med samfunnsutviklingen generelt, hvor det nettopp har vært fokus på den rettigheten uførepensjon er. Ellers ser vi 5 prosentpoeng reduksjon i saker vedrørende attføring, nedkomststønad/fødselsenger samt stønad ved sykdom.

7.3.5 Sosialrett

Problemstilling	Antall	Prosent
Bostøtte (kommunal/statlig)	7	8%
Stønad til livsopphold	19	22%
Misbrukerproblem	9	10%
Annet	52	60%
Totalt	87	100%

Ingen vesentlige endringer innenfor kategorien sosialrett fra 2009 til 2010, men totalt sett har kategorien økt betraktelig fra 39 saker i 2009 til 87 saker i 2010.

7.3.6 Forvaltningsrett

Problemstilling	Antall	Prosent
-----------------	--------	---------

Klage på trygdevedtak	9	31%
Klage på andre forvaltningsvedtak	11	38%
Annet	9	31%
Totalt	29	100%

JURK så en økning i kategorien ”klage på andre forvaltningsvedtak” fra 2008 til 2009, og dette har økt videre i 2010 (fra 27% til 38%). Denne kategorien handler om f.eks. klager til høyskoler og universitet samt klager på vedtak fra UDE.

7.3.7 Arverett

Problemstilling	Antall	Prosent
Arveoppgjør	74	42%
Testament	44	25%
Uskifte	18	10%
Annet	40	23%
Totalt	176	100%

Ingen store endringer i fordelingen av saker innenfor kategorien arv fra 2009 til 2010.

7.3.8 Boligrett

Problemstilling	Antall	Prosent
Den rådeøkende er leietaker	13	11%
Den rådeøkende er utleier	20	16%
Depositum	14	11%
Annet	75	62%
Totalt	122	100%

Ingen store endringer i fordelingen av saker innenfor kategorien boligrett.

7.3.9 Avtalerett

Problemstilling	Antall	Prosent
Opprettholdelse/ending av avtale	1	2%
Mislighold av avtale	9	17%
Kjøpsavtale	15	28%
Annet	28	53%
Totalt	53	100%

Ingen store endringer i fordelingen av saker innenfor kategorien avtalerett fra 2009 til 2010.

7.3.10 Gjeld

Problemstilling	Antall	Prosent
Boliggjeld	4	3%
Inkasso	18	13%
Gjeldsordning	33	24%
Regresskrav	7	5%
Annet	77	55%
Totalt	139	100%

Ingen store endringer i fordelingen av saker innenfor kategorien gjeld fra 2009 til 2010.

7.3.11 Arbeidsrett

Problemstilling	Antall	Prosent
Ansettelse (bl a forbigåelser)	27	12%
Oppsigelse evt	104	45%

endringsoppsigelse		
Avskjedigelse	3	1%
Lønnsspørsmål	6	3%
Annet	93	39%
Totalt	233	100%

JURK har størst økning i andelen saker vedrørende oppsigelse - denne har økt 11% - og vi er dermed tilbake på 2008 – nivå hva gjelder denne typen saker. I tillegg har vi i prosentfordelingen sett en liten reduksjon i saker vedrørende lønnsspørsmål, dette har minsket fra 16 % i 2009 til 3 % i 2010.

7.3.12 Rettshjelp

Problemstilling	Antall	Prosent
Info om fri rettshjelp	3	25%
Henvist til kontoret for fri rettshjelp	9	75%
Totalt	12	100%

Ingen vesentlige endringer fra 2009 til 2010.

7.3.13 Erstatning/forsikring

Problemstilling	Antall	Prosent
Statlig billighetserstatning	30	39%
Pasientskadeerstatning	15	20%
Forsikringssaker forøvrig	1	1%
Arbeidsgiveransvar	1	1%
Annet	29	39%
Totalt	76	100%

Ingen vesentlige endringer fra 2009 til 2010.

7.3.14 Utlendingsrett/Internasjonal privatrett

Problemstilling	Antall	Prosent
Oppholdstillatelse	66	39%
Arbeidstillatelse	6	4%
Familiegjenforening	55	32%
Annet	43	25%
Totalt	170	100%

Vi har et stabilt antall oppholdstillatelse (fra 39% til 38,5%) men en økning i antall saker vedrørende familiegjenforening (fra 23,5% til 32%) sammenlignet med 2009.

7.3.15 Fengselsrett

Problemstilling	Antall	Prosent
Forhold i fengselet	4	%
Søknad om ½ tid	5	%
Overføring	1	%
2/3 soning	5	%
Benådning	1	%
Permisjonsfremstilling	3	%
Soningsavbrudd	2	%

Annet	20	%
Totalt	71	%

Ingen vesentlige endringer fra 2009 til 2010.

7.3.16 Mishandling av kvinner/barn

Problemstilling	Antall	Prosent
Mishandlet av ektefelle/samboer	18	25%
Anmeldelse	10	14%
Politiet har henlagt saken	1	1,5%
Mishandlet av andre	4	5,5%
Psykisk mishandlet	11	15%
Incest	4	5,5%
Seksuelt overgrep for øvrig	17	24%
Annet	7	10%
Totalt	72	100%

Disse sakene er tatt inn som voldssaker – til forskjell fra sakene hvor klienten ikke i utgangspunktet henvendt seg til oss for å få bistand i en sak om mishandling.

Litt færre klienter enn i 2009 har henvendt seg til oss på bakgrunn av vold og mishandling – i 2008 registrerte vi 49 saker, i 2009 97 saker og i 2010 72 saker. Statistikken viser størst reduksjon i voldsoffererstatning, dette har gått ned fra 30 % til 0 %. Gruppens erfaring dette året tilsier at statistikken her er feil, for vi har fått inn flere saker i høst 2010 der vi i første omgang har sendt ut brosjyre om voldsoffererstatning, og i alle fall en sak som er på ”vent” fordi K er usikekr på om hun vil gå videre med saken. Disse sakene må sannsynligvis være kategorisert under annet. Ellers har vi økning innenfor kategorien psykisk mishandlet fra 5 % i 2009 til 15 % i 2010 samt seksuelt overgrep for øvrig med økning fra 4 % i 2009 til 24 i 2010.

Voldsstatistikk 2010

Vi har hatt en reell økning av voldssaker i 2010 – fra 26 i 2008 til 42 saker i hele 2009 til 46 saker på 7 måneder i 2010. Voldsstatistikken viser dessverre bare saker fom mai 2010 tom desember 2010. Det totale antall saker i statistikken stemmer derfor ikke overens med virkeligheten. Da totalt antall voldssaker i 2009 var på 42 saker viser dette at JURK har fått henvendelser fra vesentlig flere kvinner utsatt for vold i 2010 enn i 2009.

Mishandlers forhold til kvinnene

Mishandlers forhold til kvinnen	Antall	Prosent
Ekte mann	18	39%
Samboer	8	17%
Eks-samboer eller eks-ektefelle	9	20%
Far	3	7%
Familemedlem for øvrig	1	2%
Ukjent	1	2%
Andre	4	9%
Ikke oppgitt	2	4%
Totalt	46	100 %

JURK ser størst økning i antall voldssaker som omfatter samboere; økning fra 5 % i 2009 til 17 % i 2010.

Arten av mishandlingen

Mishandlingens art	Antall	Prosent
Fysisk	23	47%
Psykisk	11	22%
Begge deler	12	25%
Ikke oppgitt	3	6%
Totalt	49	100 %

Åstedet

Åstedet	Antall	Prosent
Hjemme	25	60%
Bådet i hjemmet og ute	3	7%
Annet sted	2	5%
Ikke oppgitt	12	28%
Totalt	42	100 %

Statistikken viser en klar økning i voldsbruk i hjemmet fra 37% i 2009 til 60% i 2010.

Varighet

Varighet	Antall	Prosent
Opptil 1 år regelmessig	5	12%
Over 1 år	12	28%
Engangstilfelle	5	12%
Ikke oppgitt	21	48%
Totalt	43	100 %

Statistikken viser en økning i ikke oppgitt.

Anmeldelse

Anmeldelse	Antall	Prosent
Ikke anmeldt	16	36%
Anmeldt	10	24%
Anmeldt, domfellelse	1	2%
Anmeldt, saken henlagt	1	2%
Anmeldt, saken trukket	0	0%
Ikke oppgitt	16	36%
Totalt	44	100 %

En relativt mye større andel av våre klienter hadde i 2009 ikke anmeldt volden (økning fra 38% til 58%). I 2010 er vi tilbake på 2008 – nivå hva gjelder anmeldelse.

Statistikken viser økning i ikke oppgitt.

Alder

Alder	Antall	Prosent
-------	--------	---------

Under 20 år	3	7%
21 – 30 år	9	21%
31 – 40 år	17	39,5%
41 – 50 år	6	14%
Over 50 år	6	14%
Ikke oppgitt	2	4,5%
Totalt	43	100 %

Statistikken viser størst økning i aldersgruppen 31 til 40 år; fra 28, 5% til 39,5%.

Kontakt med andre instanser

Kontakt med andre instanser	<i>Antal</i>	<i>Prosent</i>
Lege	9	16%
Politi	12	21%
Støttesenter mot incest	1	2%
Krisesenter	9	16%
Psykolog	4	7%
Andre	6	10%
Ikke kontakt med noen	5	9%
Ikke oppgitt	11	19%
Totalt	57	100 %

Statistikken viser størst økning i gruppen som har tatt kontakt med krisesenteret; denne har økt fra 3 % i 2009 til 16 % i 2010. En naturlig forklaring på det er at vi nå er på krisesenteret for å ta inn saker, og at vi i den forbindelse naturlig kommer i kontakt med klienter som har anvendt krisesenteret.

Grunnen til at totale antallet er høyere her er at mange opplyser om at de har vært i kontakt med flere instanser i hjelpeapparatet.

8 Økonomi

8.1.1 Regnskap for 2010

Tekst	Note	Budsjett 2010	Regnskap 2010
DRIFTSINNETEKTER			
Tilskudd driftstøtte, studietur og prosjekt	1	3 923 000	3 493 290
Tilskudd internasjonal avdeling	1	1 993 000	102 974
Tilskudd prosjekter	1	739 853	3 596 264
Egenandel ansatte	2	25 000	13 650
Udisponert overskudd	3	51 114	150 000
SUM DISPONIBLE MIDLER		6 731 967	6 369 598
DRIFTSKOSTNADER			
Lønn til ansatte, sykepenger fratrukket	4	2 517 084	2 445 697
Feriepenger		302 050	293 484
Arbeidsgiveravgift		494 909	375 475
Forsikrings – pensjon og sosiale kostnader	5	96 000	61 795
Sum kostnader arbeidskraft		3 290 042	3 176 451
Reiseutgifter		245 000	181 483
Kontorutgifter	6	116 000	72 094
Regnskapshonorar		80 000	96 844
Seminar/kurs og studietur	7	240 000	113 143
Internasjonale prosjekter		1 893 000	1 862 303
Datautstyr/programvare		60 000	34 064
Trykking/oversetting av brosjyrer		515 000	242 655
Andre driftskostnader	8	281 000	294 283
Sum andre driftskostnader		3 460 000	2 953 034
SUM KOSTNADER		6 750 042	6 019 187
DRIFTSRESULTAT	9	1 250	375 445

1. Se under for presisering av driftstøtte, internasjonal avdeling og prosjektstøtte
2. Ansattes del av studietur samt andre kompetanseutviklingstiltak.
3. Overskudd fra 2009
4. Inkluderer lønn til saksbehandlere, nedtrappere, internasjonal avdeling, kontorassistent samt rettighetsansvarlig og daglig leder. Sykepengerrefusjon er trukket fra.
5. Forsikrings - og pensjonskostnader inneholder OTP, yrkesskadeforsikring, gruppelevsforssikring samt ulykkesforsikring, samt sosiale kostnader
6. Kontorutgifter inkluderer porto, kontorrekvisita, andre kontorkostnader, forsikring samt andre kostnader knyttet til lokaler. Universitetet i Oslo dekker alle større kostnader på denne posten, ref pkt 5.2.4.
7. Avviket skyldes i stor grad askeskyen som førte til at få kom seg avgårde på studietur.
8. Inkluderer aviser, bøker, annonser, nasjonale prosjekter, kolonial, gaver og gebyrer
9. JURK har fått et ekstraordinært overskudd i 2010. 200 000 av disse midlene vil gå inn som endel av organisasjonens grunnkapital, og det resterende beløpet vil overføres til 2011. Grunnen til overskudd er delvis mindre lønnsmidler pga tilbakebetaling av langtidssykemeldt og tidskonto, delvis mindre reiseutgifter til rettighetsturne og siste men ikke minst; JURK planla endel brosjyrer som tok lengre tid enn planlagt. Flere brosjyrer vil derfor bli trykket opp og oversatt i 2011.

8.1.2 Revisorgodkjenning

Total Revisjon DA

Medlem i

Den norske Revisorforening

JURK
Arbinsgate 7
0253 Oslo
Att. Gunhild Vehusheia

Medlemmer av DNR:
Randi Anette Klemsdal
Inger Johanne Roer Andersen
Ole-Petter Brevold

Kongensgt. 21, 1530 Moss
Telefon: 69 20 42 40
Telefaks: 69 20 42 41

Regnskapet 2010 - JURK.

Vi har foretatt en begrenset gjennomgang av regnskapet til JURK pr 31.12. 2010 ,
som viser ett overskudd på kr. 375 445,-.

Regnskapet er ivaretatt av autorisert regnskapsfører ; Kvestor AS, Oslo ved Mona Høgvard.

Vi inntrykk er at regnskapet er fulgt opp, bokført og avstemt på en tilfredstillende måte.
Innberetningspliktige lønnsforhold er ivaretatt og avstemt mot regnskapet på korrekt måte.

Dette til orientering .

Moss, den 11 april 2011

Med vennlig hilsen

Total Revisjon DA

Ole-Petter Brevold
Registrert revisor

JURK 2010

Et Jurke-år flyr fort forbi
og er en godt optråkka sti
erfaring skal nå videreføres
må JURK sitt budskap markedsføres!

Vi vil med dette rette en takk,
til alle dere som bidrag har hatt,
til at dette året ble så flott,
det er helt utrolig hvor fort det har gått.

Gunhild, du er jo daglig leder,
for det vi syns du fortjener heder,
din innsats er så viktig for oss,
for kvinners rett du er klar til å sloss!

Tina du er jammen god
daglig leder-testen du glatt bestod,
du er så dyktig og engasjert,
og resultater blir nå endelig dokumentert.

Kjære gode Heidi-mor,
du jobber i JURK år etter år,
her styrer du med stort og smått,
og ditt humør er alltid godt.

Din brikke er stor i vårt team,
du omtales gjerne som JURK sitt lim.
Du er en reser på statistikk,
gjør vi en feil får vi strenge blikk.

Heidi prater dagen lang,
ville historier om ting og tang.
Din datter har en morsom venn,
og mannen din han ligner på Ken.

Linn bør også få litt ros,
for hun er en skikkelig advisor-los,
det er flott at du stiller opp for JURK,
når huset har fått et lite nurk.

Gunhild, Heidi, Tina, Linn,
dere er alle en del av JURK sitt team,
dere styrer skuta forbi alle skjær
selv om det ikke alltid er oppholdsvær.

Så er det alle dere andre,
dere som fortsatt skal saksbehandle,
husk å utnytt alle muligheter
til å utvikle deres kvaliteter.

Vi har jobbet ganske nært og tett,
og det er ikke alltid like lett,
klientpågang og rettighetsturne
stressklokka ringte advarende.

Men det å ha kollegaer så nært
det blir latter og moro, det har vi lært.
Når Idas klient roper høyt «Hallo,
jeg trenger erstatning på bankkonto!»

Vår tid i JURK vil aldri glemmes,
den skal i våre hjerter gjemmes,
de gode minner kan tas frem
når vi har kommet på aldershjem.

Vi har blitt veldig glad i dere,
det ønsker vi å annonsere,
vi håper vi kan treffes til tross
for at Jurke-tiden er over for oss.

8.1.3 Mer om bidragsyterne våre i 2010

Vi søker alle landets fylkeskommuner, endel kommuner og andre bidragsytere om støtte til å dekke våre utgifter i forbindelse med henvendelser fra kvinner i deres kommuner. I tillegg søker vi/får vi tildelt midler fra ulike grupper, f.eks Zonta

I 2010 utgjorde disse bevilgningene totalt kr.

Tilskudd fra kommuner og fylkeskommuner	Beløp i kr
Oslo kommune	440 000
Nordland Fylkeskommune	20 000
Rogaland Fylkeskommune	10 000
Stavanger kommune	8 000
Møre og Romsdal Fylkeskommune	5 000
Hammerfest kommune	5 000
Hamar kommune	3 000
Hedmark Fylkeskommune	30 000
Troms Fylkeskommune	5 000
Justisdepartementet - drift	2 979 721
Justisdepartementet - prosjekt	198 853
Integrering og mangfoldsdirektoratet	350 000
Hjelpestikkefondet	400 000
Zonta	15 000
Justisforeningen stiftelsen	10 000
Gretta DA advokatfirmaet	5 000
Totalt:	4 484 574

Stor takk!

8.1.4 Universitetet i Oslo (UiO)

Universitetet i Oslo har også i år betalt for våre lokaler, strøm, telefon og postgang. Dette er av avgjørende betydning for vår eksistens. Vi fikk også 40 000 fra Kulturstyret v/ Universitetet i Oslo for 2010, men disse pengene ble ikke utbetalt før i 2011 og vil bli regnskapsført da.

8.1.5 Hjelpestikkeprisen

For hver fyrstikkeske du kjøper, går mellom tre og 10 øre til et veledig formål, via Hjelpestikkefondet. JURK var den heldige mottager av hjelpestikkeprisen 2009 i desember- en pris på kr. 400 000,- som deles ut av Swedish Match. I regnskapet for 2010 står det oppført med 200 000, og det er fordi vi har valgt å periodisere den resterende andelen av midlene til ny rettighetsturne til 2011.

8.2 Internasjonal avdeling

JURKs internasjonale prosjekter er finansiert gjennom NORAD og FOKUS. Det meste av midlene vi får får videre til ekstern partner i hhv Guatemala og Tanzania.

10 Blikk mot 2011

JURK fortsetter kampen for kvinner og kvinners likestilling i 2011. Vi erfarer hver dag vikigheten av at det finnes en organisasjon som løfter frem kvinners spesielle utfordringer på det rettslige område.

JURKs egenart og ikke minst mange saker gjør at organisasjonen sitter på mengder av kunnskap når det gjelder kvinners særskilte utfordringer når det gjelder rettsregler eller mangelen på sådanne. Vi synes selv at vi i 2010 i større grad klarte å bruke de erfaringer vi har blitt tildelt gjennom saksbehandlingen enn tidligere, og vi ønsker å gjøre dette i enda sterkere grad i 2011. Vi skylder klientene våre dette! Vi må bruke kunnskapen vår til å endre rettsreglene slik at disse sikrer kvinnen like godt som mannen. Usynliggjøring er en stadig utfordring i ”verdens mest likestilte samfunn”.

Solid rettshjelp vil alltid være kjernen i det vi gjør og er. Vi har i gjentatte møter tatt opp til diskusjon om vi gir tilstrekkelig med bistand til kvinner i forbindelse med familierett. Konklusjonen er at vi sannsynligvis oppretter en egen familierettsgruppe i 2011 slik at vi kan gå dypere inn i sakene samt få mer fokus på disse sakene rettspolitisk. Dette vil sannsynligvis bidra til at vi må rekruttere flere medarbeider i 2011 enn vi har gjort de siste årene.

Samboerskap – en fattiggjøring av kvinnen? Kvinner og økonomi, med spesielt fokus på samboeres manglende rettigheter vil være fokus i 2011. *Au pair-* er en annen gruppe som er utsatt i det norske samfunn, og i samarbeid med blant annet Caritas og Katolsk bispedømme vil vi se hvordan informasjon om rettigheter og praktisk rettshjelp kan gjøre noe for denne gruppen. *Voldsutsatte kvinner* vil vi fortsette å arbeide for å bistå, blant annet med en brosjyre om hvordan de skal gå frem for å anmelde den mishandlingen som de er utsatt for. Fremdeles får vi i JURK desverre altfor mange tilbakemeldinger om ulike hindringer på veien mot anmeldelse av vold. Og *rettighetsinformasjon* vil fortsatt stå i fokus. Både erfaringene fra det sentrale Østlandsområdet og Rettighetsturneen viser oss at mange trenger mer informasjon om rettigheter og plikter i det norske samfunn, ikke minst minoritetskvinner.

Utfordringen for en organisasjon som JURK blir å disponere ressursene på en mest mulig hensiktsmessig måte i den daglige drift, og samtidig ha et konstant fokus på fremtiden. Slik vi tolker verden rundt oss så er det et stort behov for de tjenester vi kan tilby i overskuelig fremtid. Vi gleder oss til videre samarbeid med både private og offentlige parter, slik at vi sammen kan bidra til at kvinner i Norge får mulighet til å realisere sine juridiske rettigheter. Vi skal gjøre vårt for å være en ansvarlig og profesjonell samarbeidspartner og tilbudsyter.

Det hjelper ikke å ha rett om du ikke får rett! JURK vil i 2011 bidra til at flere kvinner både får informasjon og mulighet til praktisk rettshjelp- og ikke minst formidle erfaringene fra dette arbeidet videre til alle som vil høre!